

PAROLE

Jääkäripataljoona 27.n perinneyhdistyksen jäsenlehti

Huhtikuu 2016 • nro 1 (325) • 85. vsk

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

Jääkäriperinneliike ja julkisuus

Jääkäriperinneliike on saanut 100-vuotisjuhlallisuuksiensa yhteydessä enemmän huomiota kuin vuosikymmeniin. Juhlatapahtumien lisäksi tärkein on ollut televisiossa esitetty jääkäreistä kertova draamadokumentti. Itsenäisyyspäivänä hyvään katseluaikaan esitettynä se sai lähes puoli miljoonaa katsojaa. Ja kahden uusintaesityksen jälkeen on runsas 800 000 suomalaista nähnyt tuon jääkäritarinan.

Runsas kaksi vuotta sitten perustimme jääkäriperinteen vaalijoille oman facebook-sivun. Tämän internetissä toimivan ns. sosiaalisen median sivun saama huomiota mitataan kahdella asialla ”tykkääjillä” ja sivulla kävijöillä. Tykkääjiä oli kaksi vuotta sitten runsaat 700. Tällä hetkellä näiden ”peukuttajien” määrä lähenee 5000 henkeä. Sivuumme käy viikoittain katsomassa 5 000 – 10 000 ihmistä, mutta välillä tulee huippulukemia. Kävijöiden luku nousi huippuun talvisodan päättymisen vuosipäivänä. Päivitystä kävi katsomassa yli 193 000 ihmistä. Edellinen huippu oli viime vuoden itsenäisyyspäivänä. Yli 30 000 henkeä kävi katsomassa kuvaa ja tietoa TV1:n tekemästä jääkäridokumentista.

Tämän Parolen painos on tässä kuussa 2400 kappaletta. Painos on tuntuvasti suurempi kuin jäsenmäärä, joka vuodenvaihteessa oli runsas 2000. Nuo runsaat 300 lehteä tulevat jaetuiksi asiasta kiinnostuneille, kuin yhdistyksen johtohenkilöt käyvät pitämässä jääkäriesitelmää tai vastaavia.

Parole on luettavissa myös kotisivuillamme, joskaan tällä sivulla kävijöiden määrästä meillä ei ole tietoa.

Entä ketä viestimme tavoittaa? Televisiodokumenttia katsoi hyvin suuri osa suomalaisia; esitettiinhan se erittäin hyvänä katseluaikana, itsenäisyyspäivän iltapäivänä.

Facebookista viestiämme katsovat ja lukevat ovat valtaosalta muita kuin jäseniä. Kun katselee listaa sivujen tykkääjistä, on suurin osa aivan outoja nimiä. Ani harvoin silmiin sattuu perinneyhdistyksen jäsenten nimiä. Sivulla kävijät ovat muita historiasta kiinnostuneita henkilöitä.

Nuorisoa ei face bookinkaan avulla suuremmin tavoiteta. Tutkimusten mukaan puolet facebookin käyttäjistä on yli 65-vuotiaita. Nuoriso on siirtynyt jo muihin sosiaalisen median välineisiin, kuten twitteriin ja mitä niitä onkaan. Siksi olisikin harkittava, pitäisi meidänkin selvittää sosiaalisen median tarjoamia muitakin mahdollisuuksia.

Ja lisää näkyvyyttä on tulossa. Postimuseossa Tampereen Vapriikissa avattu jääkärinäyttely on nähtävillä vuoden ajan. Se tarkoittaa vähintään kymmeniä tuhansia kävijöitä.

Eli jääkäriiliike näkyy.

* * *

Tarkkaavainen lukija on saattanut huomata, että nyt kädessä oleva Parole on myöhässä. Tavallisesti lehti on ollut lukijoilla ennen maaliskuun puolta väliä. Myöhennykseen aikataululle on selkeä syy. Kolme toiminnallemme tärkeää tapahtumaa ajoittui maaliskuun kolmannelle viikolle. Ne olivat jääkäriyhdistyksen 100-vuotisjuhlat, perinneyhdistyksen kevätkokous ja Tampereella postimuseossa avattu jääkärinäyttely. Halusimme saada selostukset näistä tapahtumista mukaan tähän numeroon. Vaikka Parole ei uutislehti olekaan, niin ei tässä sentään kuukausien mittaisiin uutisten viipymisiin suostuta.

Jukka Knuuti

Kannen kuva: Jääkäriperinneliikkeen johto Hohenlockstedtissa Finnentag-juhlassa 25.2.2016. Henkilöt vasemmalta JP27:n perinneyhdistyksen kunniapuheenjohtaja Asko Kilpinen, Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen sekä perinneyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Laatikainen. Kuva: Jukka Eklin.

Finnentag vietettiin perinteisin menoin Hohenlockstedtissa 27.2.2016.

Kunniakäynti Kellinghusin hautausmaan muistomerkille ja neljälle jääkärihaudalle. Seppelien laskut ja puheet Hohenlockstedtin Ehrenheimin muistomerkeille. Finnentagia vietettiin perinteisin menoin 27. helmikuuta.

Kuultiin myös Jääkärisäätiön puheenjohtajan **Jukka Pennasen** saksankielinen esitelmä jääkäreiden koulutuksesta. Vuodenaikaan nähdessä poikkeuksellisen kaunis ja lämmin sää suosi juhlapäivää. Juhlallisuuksia oli todistamassa tänäkin vuonna runsaslukuinen joukko saksalaisia, virolaisia ja suomalaisia jääkäriänteen vaalijoita.

Juhlallisuuksien ohessa Jääkärisäätiön ja Perinneyhdistyksen hallituksen edustajat (kenraalimajuri **Jukka Pennanen**, prikaatikenraali **Pertti Laatikainen**, Jääkärisäätiön asiamies ekonomi **Jukka Eklin** ja everstiluutnantti Vesa Valtonen) tapasivat juhlan aattopäivänä Hohenlockstedtin pormestarin **Jürgen Kirstenin** ja kunnan edustajia. Kokoukseen osallistui perinteiseen tapaan myös Perinneyhdistyksen kunniapuheenjohtaja prikaatikenraali **Asko Kilpinen** rouvansa **Oili Kilpisen** kanssa. Pormestari otti edustajamme ystävällisesti vastaan, keskustelut muun muassa tulevien vuosien juhlien järjestämisestä olivat yksimielisiä ja lämminhenkisiä. Jääkärihenkeä päästiin vielä kohentamaan pormestarin tarjoamalla iltapalalla entisessä jääkärien kanttiinissa, nykyisessä ravintola Kühlen Grundissa.

Jääkärisäätiön ja perinneyhdistyksen seppelettä lasketaan. Säätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen lukee seppelenuhoja. Muut vasemmalta perinneyhdistyksen hallituksen jäsen Vesa Valtonen, perinneyhdistyksen kunniapuheenjohtaja Asko Kilpinen. Seppelettä kannattelee perinneyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Laatikainen.

Varsinaisen juhlapäivän aamu alkoi Kellinghusenin hautausmaalla, jossa laskettiin seppelien ensimmäisen maailmansodan muistopaadelle sekä valkoiset ruusut Lockstedtin koulutusvaiheen aikana sairauksiin menehtyneiden neljän jääkärihaudoille. Lisäksi virallisen tilaisuuden jälkeen laskettiin kukat myös Schütten perheen haudalle.

Tilaisuus alkoi vaikuttavasti huuliharulla soitetulla saksalaisella sotilaslaululla "Ich hatt' einen Kameraden" (Ol' aseveikko mulla, suom.) Bundeswehriin yliopiston upseeriopiskelijat toimivat kunnia-vartiossa muistopaadella ja jääkärien haudoilla. Saksalais-suomalainen reserviläisosasto toimi ryhdikkäänä

kunniaosastona. Paikalla oli kaikkiaan lähes 50 perinteenvaalijaa.

Kellinghusenista siirryttiin jääkärielle tutun vesitornin äärelle museoon kuuntelemaan kenraalimajuri Pennasen saksankielistä esitelmää jääkärien koulutuksen sisällöstä (Hintergründe und Ausbildungsinhalte der finnisher Jäger im Lockstedter Lager). Tarkastelukulmana oli tuon ajan yleinen saksalainen sotilaskoulutus ja sen kehittyminen maailmansodan aikana. Mielenkiintoinen aihe keräsi museolle kaikkiaan noin 80 henkilöä, joten istumapaikat lopuivat kesken. Esitelmä avasi uusia näkökulmia suomalaisten saaman

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edellisistä sivuilta.

koulutuksen laatuun, joka puutteistaan huolimatta, jääkärihengen tukevana teki mahdolliseksi jääkäreiden menestyksen tulevissa koitoksissa. Museontäysi yleisö esitti asiantuntevia ja syventäviä kysymyksiä esitelmän päätteeksi.

Finnentag'in huipentumana oli perinteinen Ehrenhainissa järjestetty seppelienlasku juhlapuheineen ja huomionosoituksineen. Hohenlockstedtin puhallinorkesterin alkusoiton jälkeen avauspuheenvuoron piti pormestari **Jürgen Kirsten**. Hänen jälkeensä oli vuorossa Suomen suur-lähettilään sijaisen lähetystöneuvos **Marko Laineen** puhe. Kolmas puhuja oli aluevastuussa oleva komentaja eversti **Güttler**. Kaikissa puheissa löydettiin yhtymäkohtia jääkäreiden toimintavuosien ja nykyisen aikamme turvallisuushaasteisiin. Puheissa tunnustettiin myös jääkärien henkisen perinnön ja esimerkin ajankoh-taisuus.

Kunnialehdossa jääkärimuistomer-kille ja 1. ja 2. maailmansodan kaatuneiden muistomerkeille asetetut kunniavartiot oli muodostettu Kellinghusenin tilaisuuden tapaan Bundeswehriin yliopiston oppilasup-seereista. Saksalais-suomalainen reserviläisosasto toimi kunniaosastona, joka tahditti saksalaisin komennoin seppelien laskua.

Ensimmäisen seppelien laski Hohenlockstedtin kunta jääkärimuistomer-kille pormestari Kirstenin johdolla. Seuraavana olivat vuorossa Suomen valtion ja puolustusvoimien seppelien laskijoina lähetystöneuvos Laine, everstiluutnantti **von Bonsdorff** ja Führungsakademiassa opiskeleva majuri **Heinänen**. Viron valtion ja puolustusvoimien seppelien laskivat lähetystöneuvos **Laante Reintamm** ja Kaitseliitin esikuntapäällikkö eversti **Tamm**.

Näiden jälkeen laskettiin Jääkäri-säätiön ja Perinneyhdistyksen seppelien jääkärimuistomer-kille ja molempien maailmansotien kaatuneiden

Hohenlockstedtin lähellä olevan Kellinghusenin hautausmaalla on neljän koulutuksen aikana kuolleen jääkäriin haudat. Kustaa Kempaisen ja Kustaa Katajan kivet ja kunniavartiossa Bundeswehriin yliopiston upseeriopiskelijat.

Jukka Pennasen jääkäriesitelmä tulossa. Pertti Laatikainen esittelee puhujan.

muistomerkeille. Seppelien laskivat tämän jälkeen jääkärimuistomer-kille Kauhavan kunnan edustajana **Hanna Rieck-Takala** sekä saksalaiset ja suomalaiset reserviläisjärjestöt.

Lopuksi soitettiin Suomen ja Saksan kansallislaulut. Jälkimmäiseen

liittyi laulullaan spontaanisti runsaslukuinen saksalaisyleisö. Isänmaallisessa tilaisuudessa oli läsnä kaikkiaan noin 200 jääkäriateen ystävää.

Seppelienlaskutilaisuuden jälkeen siirryttiin kahvitilaisuuteen Kartoffelhallean, joka täyttyi viimeistä

paikkaa myöten. Tilaisuudessa suoritettiin lukuisia palkitsemisia, joista mainittakoon Hohenlockstedtin pormestari Kirstenin huomionsoitukset Asko ja Oili Kilpiselle, joista on tullut vuosien saatossa hyvin tuttuja hohenlockstedtilaisille. Lisäksi Jääkärisäätiön puheenjohtaja Pennanen luovutti nuorimmalle Bundeswehrin upseerille jääkäripuukon (nro 4). Palkinnon saaja luutnantti **Kempke** oli myönteisesti yllättynyt saamastaan huomionsoituksesta. Virolaisten edustaja eversti Tamm piti tilaisuudessa voimakkaan puheen, jossa käsiteltiin jääkäreiden kotiinpaluunjälkeistä tilannetta Suomessa, erityisesti suojeluskuntien perustamisen osalta, jossa oli paljon samankaltaisuutta Viron Kaitseliitin muodostumisen kanssa. Tamm korosti myös jääkäreiden merkitystä Viron vapaussodassa sekä itse saamaansa upseerikoulutusta Suomessa Viron uudelleenitsenäistymisen jälkeen. Puhe sai arvoisensa raikuvat aplodit.

Juhlapäivän vietettiin vielä reserviläisvetoinen saksalais-suomalainen veljesilta, jossa nautittiin paikallisten vieraanvaraisuudesta ja myös paikallisesta ruoasta. Tilaisuudessa katsottiin yhdessä itsenäisyyspäivänä 2015 Suomessa esitetty dokumenttiefilmi ”Jääkärit” saksalaisen tekstityksen tukemana. Katsojat seurasivat esitystä herpaantumatta ja eläytyen. Tilaisuuden jälkeen oli vielä tilaisuus muutamille huomionsoituksille ja ystävien keskinäiselle yhdessäololle.

Suuren satavuotisjuhlan jälkeen seuraava Finnentag ei ehkä hehkunut edellisvuoden loistokkuutta, mutta tilaisuudet olivat lämminhenkisiä, laadukkaita ja niissä vallitsi yhteisöllinen jääkärihenkinen tunnelma. Jatkoa seuraa varmasti tulevinakin vuosina, Hohenlockstedtin väki ja suomalaiset jääkäriperinteenvaalijat pitävät siitä huolen.

TEKSTI: **Vesa Valtonen**

JP27 perinneyhdistyksen hallituksen jäsen, Everstiluutnantti, ST

KUVAT: **Jukka Eklin**

Hyvin moninkertaiset Hohenlockstedtin kävijät Oili ja Asko Kilpinen iloitsevat pormestari Jürgen Kirstenin jakamasta huomionsoituksesta. Oikealla everstiluutnantti von Bonsdorff.

Hohenlockstedtissä ei ole enää sotilaskoulutusta, mutta muistona siitä löytyi pätäkä taisteluhautaus.

Jukka Pennasen esitelmä:

Millaista oli jääkärien koulutus

Jääkärisäätiön puheenjohtaja kenraalimajuri Jukka Pennanen piti juhlapäivän esitelmän saksankielellä vesitornin museossa aiheesta ”Millaista oli jääkärien koulutus”.

Esitelmä pyrki valaisemaan jääkärien saaman koulutuksen sisältöä vertaamalla sitä saksalaisten koulutusjärjestelmään 20:n vuosisadan alussa ja maailmansodan aikana. Koulutusjärjestelmän rungon muodostivat ohjesäännöt sekä eri koulutusryhmille suunnitellut koulutusohjelmat. Keskeisen osan muodostivat tietysti myös kouluttajat sekä koulutuspaikat ja -välineet.

Ohjesääntöjen osalta jääkärien koulutuksen perustana olleet ohjesäännöt olivat osin pahasti vanhentuneita. Tämä johtui siitä, että 1.maailmansota muutti täydellisesti sodankäynnin perusteita. Tekninen vallankumous oli siirtynyt tappavassa tehokkuudessaan myös taistelukentälle, joka tosiasia havaittiin nopeasti sodan alussa. Kehityksen seurauksena ohjesäännöt tai ainakin niiden taistelutekniset osat vanhenivat ja tilalle tulivat suhteellisen nopeasti käytännön kokemuksiin perustuvat sodanaikaiset ohjeet. Nämä kuitenkin vaikuttivat valitettavasti vasta kuukausien viiveellä koulutuskeskusten, kuten Lockstedter Lagerin, koulutuskäytäntöihin. Uusimisen viiveet aiheuttivat sen, että jääkärit ”pääsivät nauttimaan” uudistuksista vasta Lockstedtissa suoritetun koulutusvaiheen jälkeen. Tämä tapahtui pieneltä osin rintamavaiheen aikana kesällä 1916, mutta pääosin vasta vuotta myöhemmin Liepajassa.

Suomalaisiin panostettiin, sillä jääkäreillä kouluttajina enemmän upseereita kuin saksalaisissa yksiköissä keskimäärin, sanoi Jukka Pennanen.

Jääkärien Liepajan aikana toimitetun Suomalaisen Sotilaskäsikirjan sisällöstä tosin huomaa melko selvästi, että uudistuksista huolimatta painopiste oli vielä tuolloinkin selvästi vanhahtavassa ohjeistuksessa. Valitettavasti ”vanhentuneena syntynyt” Suomalainen Sotilaskäsikirja viitoitti pitkälti myös vapaussodan taistelukäytäntöjä sekä nuorten itsenäisten puolustusvoimiemme sotataidollista kehitystä 1920-luvulla. Lohdutuksena tosin voidaan todeta, että ei muissakaan valtioissa uudistukset ehtineet ohjesääntöihin kuin vuosien viiveellä.

Upseerit ”vanhan koulun” miehiä

Toinen merkittävä koulutuksellinen tekijä oli kouluttajat, erityisesti upseeristo. Heidät oli koulutettu van-

hassa hengessä 1900-luvun alussa, ennen maailmansodan kokemuksia. He olivat pääosin haavoittuneet heti sodan alussa ja komennettu toipilasvaiheen jälkeen suomalaisten kouluttajiksi. Näin myös heidän oppinsa oli vanhahtavaa eikä heitä myöskään juurikaan kurssitettu suomalaisten koulutuksen aikana.

Aliupseeri-kaaderin puutteet olivat vielä suurempia. Kun edellä mainittujen kouluttajien johdolla koulutetut suomalaiset Pfadfinderit ottivat koulutusvastuuta ”Ausbildungsgruppe Lockstedtin” aikana syyskuusta 1915, oli selvää, että uusinta koulutussisältöä ei koulutettu suuren värväyksen mukanaan tuomalle jääkärien pääjoukkoille, vaan oppi oli vanhaa. Koska kyseessä oli tuolloin pääasiassa peruskoulutuksen antaminen, ei koulutuksen vanhakantaisuus todennäköisesti oleellisella tavalla heikentänyt lopputulosta. Kouluttajien vähäinen verenvaihto oli myös osaltaan vaikuttamassa siihen, että koulutukseen ei tullut uusia tuulia rintamalta.

Koulutuspaikkojen ja -välineiden osalta jääkärien tilanne oli hyvä. Lockstedter Lager oli yksi Saksan 26:sta joukkojen harjoitusalueesta (Truppenübungsplatz). Harjoitusalueita oli järjestelmällisesti perustettu 1870-luvulta alkaen kaikkiin armeijakuntiin ja Lockstedter Lager oli IX AK:n harjoitusalue. Noin 5000 hehtaarin suuruinen alue tarjosi erinomaiset edellytykset tehokkaalle koulutukselle. Siellä sijaitivat lähes 10000 sotilaille ja 2000 hevoselle tarkoitettua leirin lisäksi niin jalkaväen, tykistön kuin pioneerienkin harjoituspaikat. Erityisesti pioneerien koulutusedellytykset olivat uudenaikaiset. Suomalaisten osalta ongelma-

na oli jalkaväen harjoitusalueiden maasto-olosuhteiden poikkeaminen suomalaisista. Alue sopi paremmin ampumalinjoissa etenevien 1800-luvun taistelijoitten koulutukseen kuin harvenneessa ryhmyksessä yksittäisyöksyyn, katveita hyväksi käyttäen etenevien sotilaiden uusimuotoiseen harjoittamiseen. Tykistö kykeni suorittamaan tuliasemaharjoittelun lisäksi myös tulenkäytön harjoituksia, mutta vain suora-ammuntamenetelmin. Tosin tältä osin voitiin harjoitella jopa liikemaaleihin ampumista.

Koulutukseen kuuluu aina myös johtaminen/johtamistaidon opettaminen. Erityisen merkittäväksi nousee johtamistaito silloin, kun kyseessä on joukko kuten jääkärit, joilla ei ole mitään käsitystä tai kunnon perintötietoa siitä, mitä sotilasjohtaminen yleensä tarkoittaa. Saksassa tehtävätaktiikka on muodostanut jo yli 100 vuotta kokonaisuuden, johon saksalainen sotataito on voinut menestyksellisesti nojautua taktis-operatiivisella tasolla. Tehtävätaktiikan ymmärrettiin muodostavan johtamisen perustan jo 1880-luvulta, mutta sen esiintymistä on vaikea havaita jääkärien koulutuksessa. Tärkeimpänä syynä tähän oli se, että jääkäreiden osalta ei koulutuksen kurssimaisen rakenteen johdosta päästy juurikaan soveltavaan koulutusvaiheeseen, vaan jouduttiin pitäytymään pitkälti muodollisessa koulutuksessa. Tämä jätti jälkensä puolustusvoimienkin koulutukseen. Ennen talvisotaa korostettiin turhankin paljon muodollista ”äksiisiä” ja tehtävätaktiikka voitti sijaa vasta sodan kovassa koulussa.

Koulutus parasta mitä oli saatavissa

Huolimatta siitä, että jääkäreiden koulutuksessa voidaan havaita melkoisia puutteita ja myös vanhanaikaisuutta, on kuitenkin varsin todennäköistä, että jääkärien saama koulutus oli parasta mahdollista, mitä tuolloin oli saatavissa.

„Vorwärts auf den Feind, koste es, was es wolle“

”Vorwärts auf dem Feind, koste es, was es wolle” – ”Eteenpäin päin vihollista maksakoon mitä maksaa”.

Die unsichere Wartezeit an den beiden Seiten der Front – Epävarmaa odotusta rintaman kummallakin puolella. (pienemmässä kuvassa Mannerheim).

Kun verrataan esim. saksalaisen harjoitusalueita ranskalaisiin, voidaan todeta, että ranskalaisilla oli ennen 1. maailmansotaa vain 7 harjoitusaluetta, kun saksalaisilla oli lähes 4 kertaa enemmän ja yksittäisen harjoitusalueen pinta-ala saksalaisilla oli 10-kertainen ranskalaisiin verrattuna. Tästä voidaan päätellä, että myös harjoituskäytännöt ovat kaikesta huolimatta olleet saksalaisilla suhteellisen hyvät ja maastoharjoittelulla on ollut keskeinen rooli. Jääkäreiden kannalta oli myös suuriarvoista, että Jääkäripataljoona

27:n saksalainen upseerivahvuus pidettiin selvästi korkeammalla kuin keskimäärin saksalaisten omissa joukoissa. Tämä oli sodanaikaisen upseeripulan vallitessa melkoinen panostus suomalaisiin.

Saksalaisilla itsellään oli sodan aikana luonnollisesti täysin erilainen koulutusjärjestelmä kuin rauhan aikana. Ennen sotaa oli koulutuksen pituus ollut niin jalkaväessä kuin tykistössäkin kaksi vuotta. Sodan aikana koulutus tyhistettiin noin kol-

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edellisistä sivuilta.

men kuukauden peruskoulutukseen sekä rintaman läheiseen täydennyskoulutukseen. Tämä muutos haittasi suuresti koulutuksen monipuolista ja täysipainoista läpivientiä. Sodan aikaisuus vaikutti luonnollisesti myös jääkäreiden koulutuksen sisältöön

ja läpivientiin. Jääkäreiden saama koulutus olikin Lockstedter Lagerissa lähinnä sodan ajan koulutusta. Vasta Liepajassa muuttui koulutus ”rauhanomaisemmaksi”.

Esitelmä herätti runsaasti kiinnostusta ja esitelmän pitäjä havaitsi, että kuulijakunnalla ei ollut kovinkaan tarkkaa käsitystä siitä, millaisen kou-

lutuksen saksalaiset asevelvolliset saivat ennen 1.maailmansotaa. Ainakin nykyisessä Hohenlockstedtissa tunnetaan jääkärien saama koulutus paremmin kuin saksalaisten tuolloin läpikäymä koulutus. Näin siitä huolimatta, että jääkärit muodostivat vain pienen osan vuosittain leirillä koulutetuista noin 40000 sotilaasta.

Saksalaiset ja suomalaiset reserviläiset kunniaosastona

Saksalaiset ja suomalaiset reserviläiset toimivat kunniaosastona jääkärimuistomerkin kunnianosoituksissa. Reserviläiset ovat osallistuneet Finnentag-juhllisuuksiin Hohenlockstedtissa vuodesta 2003 lähtien.

Tänä vuonna Finnentag-tapahtumaan osallistui Suomesta yhteensä 12 reserviläistä (viime vuonna n. 40). Pohjanmaalta **Jukka Peura, Eero Partanen, Pauli Tyyvi ja Matti Rahkola**. Savosta **Heikki Sinnemaa** ja Juha Kääriäinen. Turun seudulta **Seppo Jaakkola, Seppo Lerkki ja Alpo Mäkinen**. Pääkaupunkiseudulta Akateeminen maanpuolustusyhdistys ARU:n edustajina **Pekka Sillanpää, Visa Mattila ja Kimmo Simola**.

Lauantaina kaikki reserviläiset olivat koossa yhdessä muun Suomen delegaation kanssa. Vaikuttavinta jälleen oli jääkärimuistomerkillä perinteiden mukaisesti tapahtunut seppeleenlasku, jossa reserviläiset olivat kunniaosastossa ja toimivat myös seppeleenlaskijoina. Päivän lukuisat tapahtumat ja kohtaamiset niin tuttujien kuin tuntemattomien kesken saivat aikaan rakentavaa vuoropuhelua. On kerta toisensa jälkeen ilo huomata, että Puolustusvoimat ja JP27 perinneyhdistyksen johto arvostavat läsnäolomme.

Illalla pidettiin reserviläisyhteisön Reservistenarbeitsgemeinschaft-yh-

Nuoret reserviläiset vesitornin museon pihalla. Vasemmalla yliluutnantti Benjamin Drabinski, kapteeni Andreas Devers, kaartinjääkäri Kimmo Simola, yliluutnantti Pekka Sillanpää ja alikersantti Visa Mattila

distyksen kokous, jossa suunniteltiin tulevia suuntaviivoja. Sen jälkeen Evankelisessa vapaakirkossa näytetty Ylen tuottama Jääkärit-dokumentti-elokuva kosketti erityislaatuisten kuvauksensa saattelena suomalais-saksalaista reserviläisyyttä, ja sai uusia kiinnostuneita jääkäri liikkeen historiasta.

Osa reserviläisosastosta jäi Pohjois-Saksaan viettämään pidempään aikaa, tutustuen sunnuntaina mm. lähistöllä sijaitsevaan Laboen U995-sukellusveneeseen. Vielä maanan-

taina oli aikaa nauttia laulun sanoin monta pitkää kylmää Lyypekissä.

Edelleen reserviläisten ystävyys-suhteet osoittivat arvonsa ikimuistoisina hetkinä historiallisesti merkittävässä ympäristössä. Tästä huolimatta on tarpeen, että Finnentagia tullaan tulevana vuosina kehittämään. Tapahtuman luonne tulee elämään erityisesti nuoremman reserviläissukupolven osallistuessa merkittävämmässä määrin mukaan.

TEKSTI: **Pekka Sillanpää**

Yhteistyössä on voimaa

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys on puheenjohtajansa prikaatikenraali Pertti Laatikaisen johdolla tehnyt erinomaista työtä jääkäriperinteen vaalimisessa ja jääkärien saavutusten kertomisessa. Jääkäri liikkeen 100-vuotisjuhlallisuuksia on saatu juhlia hienoissa puitteissa, arvokkaan ja runsaslukuisen yleisön paikallaollessa, niin Suomessa kuin Saksassakin. Tietoisuus Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden takuumiehistä jääkäreistä on lisääntynyt ja monenlaisia juhlallisuuksia on edessämme myös tulevana vuosina.

Suuret juhlat ja muu tekeminen vaatii tekijänsä sekä välttämättömät rahavarat. Ilman rahaa ei juhlia voi järjestää ja ilman vapaaehtoisia tekijöitä eivät yhdistyksen rahat riittäisi juuri minkäänlaisiin juhliin. Perinneyhdistyksen aktiivisen toiminnan tekevät mahdolliseksi yhdistyksen maksavat jäsenet, koostuuhan yhdistyksen vuosibudjetista reilusti puolet jäsenmaksuista. Toinen suuri tuloerä on Jääkärisäätiön vuosittainen avustus, joka kattaa Parolen paino- ja postituskustannukset. Parolen toimitus, kirjoitukset, ja kuvat ovat nekin vapaaehtoistyön varassa. Myös jääkärikanslia tiloineen on ilmaiseksi perinneyhdistyksen käytössä.

Jääkärisäätiön vuotuinen lahjoitus Perinneyhdistykselle perustuu pääasiassa Jääkärisäätiön osakesalkun ja rahastojen tuottoihin. Säätiön omaisuuden vuotuinen tuotto tuloutetaan lähes sellaisenaan perinneyhdistykselle ja vuosien varrella vahvistuneet osakkeet ovat myös kasvattaneet säätiön osakesalkun arvoa ja tehneet mahdolliseksi mm. eri 100-vuotisjuhlien rahoittamisen Perinneyhdistyksen budjetin ulkopuolelta. Voidaankin todeta, että Pe-

rinneyhdistyksen aktiivinen toiminta on jäsenten lisäksi riippuvainen Jääkärisäätiön tuesta.

Jääkärisäätiön monivuotinen puheenjohtaja prikaatikenraali Asko Kilpinen ei ole pelkästään johtanut säätiön taloudellista toimintaa, vaan hän on ollut aktiivinen tekijä myös monella muulla, jääkärien toimintaan liittyvällä työsaralla. Lukematotomat jääkäriaiheet esitelmät ja puheet sekä mukana olo eri tilaisuuksissa on tuonut huomattavasti lisäarvoa jääkärien perinnetyöhön. Samalla hän on ollut edeltäjänsä kenraalimajuri Sami Sihvon ohella erinomainen esimerkki siitä, mitä kaikkea aktiivinen ihminen ehtii vielä aktiiviuransa jälkeen tekemään. Samanlaisia työmyyriä on yhdistyksen alueellisella tasolla runsaasti. Kiitos teille kaikille, joille kiitos kuuluu. Oli hieno ele Perinneyhdistykseltä valita molemmat ansioituneet edeltäjäni Perinneyhdistyksen kunniapuheenjohtajiksi.

Omalta osaltani olen samalla iloinen, ylpeä ja nöyrä aloittaessani työt Jääkärisäätiön puheenjohtajana. Toimittuani vuosia Perinneyhdistyksen johtotehtävissä ja viimeksi kolme vuotta Jääkärisäätiön hallituksessa, katson olevani valmis tähän vaativaan tehtävään. Kuten edeltäjäni Asko Kilpinen on usein todennut, on Jääkärisäätiön tärkein tehtävä varmistaa Perinneyhdistyksen talous sekä toimia yhdistyksen vahvana ja järeänä kivijalkana. Tämä tulee olemaan myös minun tärkein tehtäväni Jääkärisäätiön puheenjohtajana. Mielestäni Jääkärisäätiön ja Perinneyhdistyksen roolit ja suhde ovat hyvin samankaltaiset kuin yrityksissä ovat hallituksen ja operatiivisen johdon välinen yhteys. "Operatiivinen johto" eli Perinneyhdistyksen ja alaosasto-

jen hallitukset pyörittävät käytännön jokapäiväistä toimintaa ja "hallitus" eli Jääkärisäätiö varmistaa strategisen suunnan ja rahoituksen. Strateginen suunta on valmisteltu yhdessä Perinneyhdistyksen hallituksen kanssa. Reilut 5 vuotta sitten valmisteltu jääkärien 100-vuotisjuhlallisuuksien 10-vuotinen runko-ohjelma vuotuisine tapahtumineen on muodostanut selkeän "tiekartan" jo toteutetulle ja tulevalle toiminnalle. Myös tulevien vuosien rahoitus on varmistettu.

Tänä vuonna vietetään jääkärien Saksaan menon 101-vuotisjuhlia Hohenlockstedtissa. Kun olen tutkimassa Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimusohjelmassa saksalaista sotataitoa ja sotilaskoulutusta ja sen vaikutusta Suomeen, niin olen tyytyväisenä voinut vakuuttua siitä, että opit haettiin 100 vuotta sitten oikeasta suunnasta. Jääkärien mukanaan tuomia oppeja on kehitetty kotimaahan sopiviksi vuosikymmenien aikana ja huolimatta poliittista haasteista itsenäisyytemme eri vaiheissa, ovat osaavat puolustusvoimamme kyenneet hoitamaan tehtävänsä niin sodassa kuin rauhassa vakuuttavalla ja ammattimaisella tavalla. Ilman puolustusvoimien tekoja ei myöskään perinnetoimintaamme olisi olemassa. Puolustusvoimien, Jääkärisäätiön ja Perinneyhdistyksen hyvä yhteistyö niin juhlissa kuin käytännön perinneyhteydessäkin on ainutlaatuista eurooppalaisessa ympäristössämme ja antaa meille melkoisen voimavaran tulevaisuuteen. Se näkyy joka vuosi eri tapahtumissa ja aivan erityisellä tavalla jälleen Vaasassa kahden vuoden kuluttua.

JP52 (JP=nimikirjaimet, 52=syntymävuosi. Erotukseksi JP 27:stä)

Tehtävätaktiikka toimii jääkäriperinnekkeessä

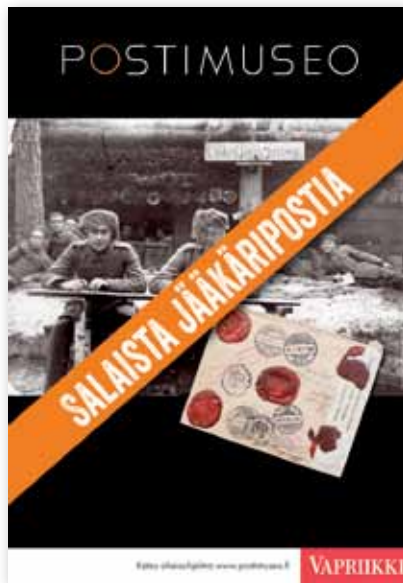
Jääkäriperinnekke on omaksunut hyvin saksalaisperäisen tehtävätaktiikan. Osastot toteuttavat loistavasti 100-vuotisjuhlia varten luotua strategiaa. Tehtävätaktiikkaa tarkoittaa sitä, ettei jäädä odottamaan ylhäältä tulevia ohjeita, vaan toimitaan oma-aloitteisesti, sanoi Jääkärisäätiön puheenjohtaja **Jukka Pennanen** perinneyhdistyksen vuosikokouksessa Tampereella. Kun kuunteli toimintakertomuksen esittelyä, olisi voinut kuvitella toiminnan määrän perusteella, että kysymyksessä olisi yritys ja sen kymmenet työntekijät eikä vapaaehtoinen yhdistys, sanoi Pennanen.

Vuosikokouksen ajan ja paikan määritteli edellisenä päivänä Postimuseon Vapriikki-museokokonaisuudessa avautunut jääkäreiden kirjeisiin perustuva "Salaista jääkäripostia"-näyttely. Ilmeisesti näyttely oli houkutellut kokoukseen ennätysyleisön, 57 henkeä. Ensi vuoteen asti avoinna olevaan näyttelyyn tutustuminen päätti kokousohjelman, joka oli alkanut aamupäivällä opastetulla kiertokäynnillä Tampereen valtauksen 1918 liittyneisiin tapahtumiin ja paikkoihin.

Perinneyhdistyksen puheenjohtaja **Pertti Laatikainen** sanoi kokousta avatessa olevansa erittäin tyytyväinen yhdistyksen toimintaan. Hänen tyytyväisyyttään lisäsi Kuopion osaston hänelle luovuttama kirjekuori, jossa oli **Seppo Ryhäsen** keräämät 28 jäsenhakemusta. Puheenjohtaja kertoi itsekin hankkineensa äskettäin viisi uutta jäsentä. Yhdistyksen jäsenmäärä on kasvussa. Jäseniä oli viime vuoden alussa 1930. Se ylitti edellisen puheenjohtajan Jukka Pennasen aikanaan asettaman tavoitteen, jonka mukaan yhdistyksessä olisi saman verran jäseniä kuin mitä jää-

Mikä on olisi sotilaisiin liittyvä tilaisuus ilman torvisoittoa. Sinetti-seitsikko juhlistaa jääkäriperinnekkeen avajaisia.

Jääkäriperinnekkeen näyttely on avoinna ensi vuoden maaliskuun asti.

käreitä aikanaan oli, siis noin 1900. Viime vuonna hyväksyttiin 152 uutta jäsentä ja poistuneet mukaan lukien jäseniä oli vuodenvaihteessa 2021. Eriyksen aktiivinen jäsenhankkija oli Kymenlaakson alaosa, joka toi piiriimme runsaat 50 uutta jäsentä.

Laatikainen totesi jääkäriperinnekkeen saaneen osakseen runsaasti

julkisuutta. Television jääkäridokumentilla on ollut yhteensä yli 800 000 katsojaa. Myös face book on tehnyt monet ihmiset tietoisiksi jääkäreistä, sillä sivullamme on parhaimmillaan käynyt yli 190 000 katsojaa.

Sanoma jääkäreistä onkin mennyt hyvin läpi suomalaisessa yhteiskunnassa. Tämä vuosi toimitaan suhteellisen matalalla profiililla ja näkyvimät 100-vuotistapahtumat ovat kokousta edeltäneenä päivänä Hämeenlinnan vietetty jääkäriperinnekkeen 100-vuotisjuhla sekä pioneeriaselajin juhla. Sitä vietetään 25. heinäkuuta Latvian Schmardeissa, missä paljastetaan muistomerkki paikalla, missä jääkäripioneerit saivat tulikasteena 100 vuotta sitten. Heinäkuun 25.päivästä tuli pioneeriaselajin vuosipäivä.

On hienoa, että jääkäriperinnekkeen 100-vuotisjuhla on voitu viettää ilman ristiriitoja eikä kukaan ole asettanut juhlimista kyseenalaiseksi, sanoi Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen. Vuosi sitten Saksassa pelättiin, että sikäläiset vastustajat olivat aktivoituneet ja ryhtyneet äännekkäästi vastustamaan saksalaisten

osallistumista Suomea koskevaan jääkärikoulutuksen 100-vuotismuiston juhlintaan. Toisin kävi julkisuus Saksan tiedotusvälineissä, erityisesti paikallinen media Schlesvig-Holsteinissa on käsitellyt jääkäriliikkeen juhlia laajasti ja asiallisesti.

-Finnentagia on vastaisuudessa tarkoitus kehittää niin, että joka viides vuosi pidetään juhlat näyttävästi. Väliin jäävät Finnentagit vietään läpi matalammalla profiililla yksipäiväisenä tilaisuutena. Viiden vuoden välein juhlaa vietetään yli viikonlopun. Finnentagiin voitaisiin

Anneli Byströff ja Jukka Pennanen keskustelevat vuosikokouksen alla. Välissä Kyösti Tammisto. Edessä Jukka Knuuti ja Matti Mäenpää.

liittää tutustumisia esimerkiksi Onabrukiin, missä tammikuussa 1918 tapahtuneessa junaturmassa kuoli 12 jääkäriä. Samoin kohteena voisi Altona, missä Bahrenfeldtin työasastoon joutui parisataa jääkäriä.

-Saksalaisten kanssa tehtävään perinneyhteistyöhön on tullut uusia piirteitä. Tällä kertaa Finnentagissa oli mukana joukko Bundeswehrin yliopiston oppilaita. He osallistuivat kunnianosoitukseen Kellinghuseenin hautausmaalla olevalla neljän Lockstedtissa sairauksiin kuolleen jääkäriin haudalla. Tällainen toiminta tuo uusia saksalaisia perinneyhteistyöhön.

Perinneyhteistyö on laajenemassa myös muihin aselajeihin Pennanen

Everstiluutnantti Kimmo Tarvainen saa pienen jääkäriplakin kiitoksena avusta jääkärien koulutuksen 100-vuotisjuhlien järjestelyistä Hohenlockstedtissa.

viittasi Saksan tykistön perinneyhdistyksen puheenjohtajan prikaatikenraali **Heribert Hupkan** esittämään ajatukseen, että myös Suomen ja Saksan tykkimiehillä olisi vastaavalaista yhteistyötä kuin jääkäriperinneyhteistyöllä Saksan jalkaväkiliitolla. Jääkäriperinneyhdistyksen edustajat osallistuvat vuosittain Hammelburgissa vietettäviin Saksan jalkaväkipäiviin. Latvian Schmardenissa 25 heinäkuuta paljastettavan pioneerimäntömerkin juhllaisuudet tarjoavat lähenemismahdollisuuksia. Ja miksei myös viestiaselaji. Ulottuuhan viestimiesperinnekkin jääkärikoulutukseen ja Saksaan.

-Positiivista on myös se innostus, missä sekä suomalaiset että saksalaiset reserviläiset ovat mukana toiminnassa.

Kokouksiin liittyy aina palkitsemisia. Pienoisjääkäriplakin, perinneyhdistyksen korkeimman kunnianosoituksen sai everstiluutnantti **Kimmo Tarvainen**. Puheenjohtaja Pennanen kertoi lähettäneensä Saksaan noin 600 sähköpostiviestiä. kun järjestettiin vuoden takaisia jääkärikoulutuksen 100-vuotisjuhlia Hohenlockstedtissa. Ilman silloisen Suomen Berliinin sotilasasiain miehen Kimmo Tarvaisen apua noita sähköposteja olisi ollut varmaankin 1 600, sanoi Pennanen.

Perinneyhdistyksen varapuheenjohtajan tehtävät vuoden vaihteessa jättänyt työmyyrä **Kari J. Talvitie** sai yhdistyksen kultaisen ansiomerkin.

Palkitsemisten jälkeen kokousväki olikin valmis siirtymään Postimuseon puolelle, missä päästiin katsomaan jääkäri näyttelyä erinomaisten oppaiden avulla. Lisäksi käytiin läpi hyvin sekä jääkäri näyttelyä että aamupäivän kierrosta Tampereen valtakseen liittyvillä paikoilla tukenut museon näyttely kevään 1918 taistelusta.

Tamperelaiset olivat järjestäneet harvinaisen hyvän kokouksen. Kokouspaikka Vapriikki oli erinomainen. Samassa rakennuksessa pidettiin kokous, nautittiin lounas sekä nähtiin hieno näyttely.

Tuomas Hoppu esittelee jääkäri näyttelyn lattiaan tehtyä karttaa Saksan sotilas koulutukseen lähteneiden reiteistä.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Avartava kierros vuoden 1918 taistelupaikoille

Kokouspäivä aloitettiin kiertoajelulla 1918 Tampereen valtauksen taistelupaikoilla. Oppaana toimi Vapaussodan perinneliiton Tampereen osaston puheenjohtajan **Markku Rauhalhti**, joka oli tiivistänyt tavanomaisen neljän tunnin kiertoajelun kokouksen ohjelmaan sopivaan vajaan kahteen tuntiin. Kohteesta toiseen siirryttäessä kuulumme elävästi kerrottua taistelun historiaa. Bussissa ja Kalevankankaan hautuumaalla kuulumme vapaussodan verisimmän taistelun kulun yksityiskohtia. Tuohon siihen mennessä Pohjoismaiden suurimpaan taisteluun osallistui valkoisten puolella 16 000 ja punaisten puolella 14 000 miestä Valkoisten puolella kaatui noin 700 ja punaisten puolella tuhatkunta taistelijaa. Kalevankankaalla kaatui 30 jääkäriä - enemmän kuin yhden päivän aikana missään muussa taistelussa Misse-joelta 1916 Ihantalaan 1944. Ruotsalaisen prikaatin miehiä kaatui Kalevankankaalla 19, kaikkiaan Tampereen taisteluissa 38. Kaatuneiden joukossa oli mm. **Olof Palme**, myöhemmin murhatuksi tulleen pääministerin setä ja nimikaima.

Kalevankankaalla kävimme vapaussodan muistomerkillä, jonne laskettiin kukkatervehdys. Pikaisella hautuumaakierroksella nähtiin pari jääkärihautaa, **Hannes Anttilan** (Parolen päätoimittaja 1965-67) **Erik Koveron**. **Kyösti Tammisto** kertoi Koveron hieman erikoisen hautakiven historiaa. Kiven ainoa teksti on Koveron perhe. Hauta on todellinen veljessodan hauta, sillä siinä lepää sekä Raudun taistelussa kaatunut jääkäriväpeli Kovero myös hänen punaisten puolella kaatunut veljensä. Hautakivestä puuttuu jääkärimerkki, sillä se on varastettu kaksi

Timo Siukosaari ja Markku Rauhalhti ovat laskeneet kukkatervehdyksen Kalevankankaan vapaussodan muistomerkille.

kertaa eivätkä omaiset halua enää kolmatta jääkärimerkkiä. Kovero oli jääkäripataljoonan musiikkimiehiä. – Hän oli isäni soittokaveri ja soitti vetopasuunaa, täydensi Tammiston selostusta **Juhani Passi** Kauhavalta.

Kiertoajelulle näimme Tammerkosken ylittäneen neulapadon sijainnin. Tampereen valtauksen yhteydessä Melinin komppania ylitti sen ja jatkoi hyökkäystä Hämeenpuiston pohjoispäähän, missä se valtasi Näsilinnan. Kävimme katsomassa juuri entisöityä Näsilinnaa. Myöhemmin päivällä näimme Vapriikki-museon 1918-näyttelyn kuvista, millaisessa kunnossa rakennus oli ollut.

Parituntisen kierroksen aikana kuulumme mm. monipolvisen tarinan siitä, miksi Mannerheimin patsas on yli kymmenen kilometrin päässä kaupungin keskustasta, vaikka sillä oli aikanaan jo valmis jalusta Koskipuistossa.

Tampereen taistelussa kaatuneiden 38 ruotsalaisen muistomerkinn laatta.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**
KUVAT: **Jorma Ignatius**

Kun Tammisunnuntaista tuli Riihimäellä Kallen päivät

Vapaussodan perinneliiton puheenjohtaja Kalervo Sipi kertoi Kallen päivien nimen kiinnostavista taustatapahtumista.

Olin kerran pitämässä vuosi sitten esitelmää Ostrobotnian Jääkärihuoneessa riihimäkeläiselle maanpuolustuksesta kiinnostuneelle herraseurueelle. Pöytäpuheissa viitattiin tuon tuostakin Kallenpäiviin, joita vietetään aina tammikuun lopulla. Sain kutsunkin juhlaan, johon en kuitenkaan päässyt.

Hetken aikaa mietin, että mikähän tuollainen juhla mahtaa olla, mutta en tullut kysyneeksi. Vastaus löytyi myöhemmin Vapaussoturi-lehdestä, joka julkaisi kenraali **Kalervo Sipin** perinneliiton juhlassa pitämän puheen.

Näin Sipi: Vapaussodan Perinneliiton puheenjohtajana mieltäni lämmittää se tapa, jolla Riihimäellä kunnioitetaan Vapaussodan merkitystä ja muistetaan ennen kaikkea sen alkua, Tammisunnuntaita. Täällä on vuodesta 1945 lähtien järjestetty Kallenpäiviä, joiden peruskiviä ovat aina olleet itsenäinen Suomi, jääkäriliike ja suomalaisten vapaussota.

Syksyn 1944 Moskovan välirauhansopimuksen 21. artiklassa Suomi sitoutui lakkauttamaan fasistiset sekä liittoutuneiden vastaista propaganda levittäneet järjestöt. Suomesta yritettiin tuhota myös ne henkiset arvot, jotka olivat olleet kaikkein keskeisimpiä niin maan itsenäistymisessä kuin itsenäisyyden alkuvuosikymmenien elämässä. Erityisesti vuoden 1918 perintö oli painettava näkymättömiin. Ajan kuvaan kuului, ettei kielto tietenkään koskenut vuonna 1918 kapinaan nousseita.

Riihimäellä oli kuitenkin miehiä, joiden mielestä tammisunnuntai ja vapaussodan perintö eivät saaneet vaipua unholaan. Tammikuun 28. päivänä vuonna 1945 joukko riihimäkeläisiä miehiä kokoontui ravintola Allinnan toisen kerroksen kabinettiin viettämään tammisunnuntain muistoa huolimatta siitä, että maassa oli kokoontumiskielto.

Tuo vuoden 1945 tammikuussa järjestetty ensimmäinen tilaisuus on saavuttanut vuosikymmenien aikana suorastaan legendaarisen maineen. Nimittäin jossain vaiheessa iltaa Allinnan ulko-ovelle tuli kolme venäläistä valvontakomission jäsentä ja kaksi suomalaista Valtiollisen poliisin edustajaa. Delegationin saapumisen syynä oli epäily laittomasta kokouksesta. Venäläis-suomalainen valtuuskunta saatiin poistumaan Allinnasta, kun heille vakuutettiin ylhäällä vietettävän ”Kallen päiviä” paikalla olevien kyseisen päivän nimipäiväsankareiden kunniaksi.

Riihimäen Kallenpäivien synty on erinomainen osoitus siitä, ettei suojeluskunta-aate kadonnut eikä suomalaisten maanpuolustustahtoa lannistettu niin sanottuina vaaran vuosina Liittoutuneiden valvontakomission ja kommunistien yrityksistä huolimatta.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

Jääkärikykistön 100-vuotisjuhlia vietettiin talvisessa ympäristössä

Vastasatanut lumi ja tiukka pohjoistuuli loivat hienot puitteet jääkärikykistön 100-vuotisjuhlille Hämeenlinnassa 18. helmikuuta. Paraatin, toimintanäytöksen ja ohimarssin jälkeen siirryttiin Linnan kasarmilta sisätiloihin Verkatehtaalle. Pääjuhlan ohjelma noudatti perinteistä kaavaa: Torvisoittoa, tervehdyksiä ja tunnustusten jakoa. Yleisölle esiteltiin painotuore jääkärikykistön historiikki, video sekä 100-vuotismitali.

Juhlat aloitettiin Museo Militariaan rakennetun Jääkärikykistö 100-vuotta-valokuvanäyttelyn avaamisella. Juhlan näyttävin osuus paraati ja toimintanäytön Linnan kasarmin pihassa. Edellisen päivän harjoitusten jäljiltä kurainen piha oli yöllä peittyneyt ohueen koskemattomaan hankaan, kun rykmentti marssi paikalle navakan tuulen liehuttaessa lippuja. Paraatin kolminkertainen eläköönhuuto ei mennytkään tällä kertaa isänmaalle vaan jääkärikykistörykmentille. Paraatin jälkeen valkoinen lumi sai kyytiä, kun alkoi toimintanäytös. Pihaan jyrisi MT-LB-tela-ajoneuvoja joista yksi purki sisuksistaan kevyen kranaatinheittimien ja toinen veti perässään raskasta heitintä. Toki paikalla saapui myös päivän ”päähenkilö”, 122 mm:n telatykki

Äänekkäimmän actionin pihaan toi lumipukuihin puetun nelivaljakon vetämä venäläisellä kenttäkanuuna 76 K 02. Tykki pantiin tyylikkäästi asemaan museorakennuksen nurkalle ja siitä vain ammus putkeen. Yleisö tiesi peittää tilaisuutta juontaneen kapteeni (res.) **Jone Nikulan** ohjeistuksen mukaan korvansa, kun tykki ampui kolme laukausta. Nelivaljako, jonka hevosia tykin jysäykset eivät hätkähdyttäneet, ravasi paikalle, otti tykin ajoon ja meni.

Lähes liikuttavalta tuntui viimeksi pihalle ajanut talvisodan aikuinen so-

Hämeen linna loi juhlan taustan Linnan kasarmin pihalla pidetylle paraatille ja toimintanäytökselle.

Pääjuhlan musiikista vastasivat sekä nuoret että vanhat: varusmiessoittokunta sekä Hämeenlinnan mieskuoron seniorit.

tasaaliiksi saatu neuvostoliittolainen tykinvetäjä Komsomolets verrattuna tämän päivän panssaroiuihin ajoneuvoihin. Tuli toki talvisota muutenkin mieleen navakan pohjatuu- len pyöritellessä lunta toimijoiden kiusaksi.

Rykmentin komentajan, evers- tiluutnantti **Jukka Harjun** vastaan

ottamaan ohimarssiin osallistui niin monta ajoneuvoa, että yleisössä arveltiin paikalla olevan enemmän tavaraa kuin valtakunnallisessa paraatissa.

Juhlaleisö oli tyytyväinen, kun se kuljetettiin kahden tunnin tulessa ja tuiskussa seisomisen jälkeen busseilla päiväjuhlalle Verkatehtaalle.

Aulassa odotti kenttäkeittiö lotti-
neen. Nautittiin perinteinen lounas,
tietysti hernekeitto ja pannari pitkien
pöytien ääressä.

Pääjuhlan noudatti hyvää tavan-
omaista kaavaa: puheita, torvisoittoa
ja palkitsemisia.

Pisimpään oli äänessä rykmentin
komentaja Jukka Harju esitellessään
juuri valmistuneen historiikin: ”Jää-
käritykistö 100 vuotta, tykkivaljako-
sta panssarihaupitsiin”. Sekä valjakko
että telahaupitsi oli hetkeä aiemmin
nähty ”livenä” toimintänäytöksessä.

Sitten seurasivat tervehdykset,
joihin useimpiin oli sijoitettu sak-
sankielinen osuus: Olihan paikalla
saksalainen delegaatio, Saksan tykis-
tön perinneyhdistyksen puheenjoh-
taja, prikaatikenraali res. **Heribert
Hupka**, Saksan sotilasasiamies
ye-everstiluutnantti **Konstantin Bel-
lini**, Perinneyhdistyksen saksalainen
yhdysupseeri **Mark Aretz** sekä jää-
kärimuseosta Hohenlockstedtissa
huolta pitävä **Jachim Abush**.

Puolustusvoimien tervehdyksen
esitti pääesikunnan päällikkö kontra-
amiraali **Kari Takanen**.

Jääkärissäätöön ja perinneyhdistyk-
sen tervehdyksessä kenraalimajuri
Jukka Pennanen muistutti jääkärien
merkityksestä tykistön kehittäjänä.
On melkoinen suoritus, että jääkä-
reiden kahden tykin tykistö kasvoi 25
vuodessa, kesään 1944 mennessä, yli
1000 tykin voimaksi. Sen joustavasti
 johdettu ja keskitetty tulenkäyttö suu-
relta osalta ratkaisi sen, että voimme
tämän tasajuhlan lisäksi juhlia ensi
vuonna 100 vuotta täyttävää itse-
näistä Suomea.

Prikaatikenraali Kupka esitti ter-
vehdyksessään saksalais-suomalai-
sen yhteistyön laajentamista. Samaan
tapaan kun jääkäriperinneliikkeen
edustajat käyvät vuosittain Ham-
melburgissa jalkaväkipäivillä voisivat
jääkäritykkimiehet vieraila saksalai-
sen tykistön tilaisuuksissa.

Musiikkia esittivät sekä vanhat että
nuoret: Varusmiessoittokunta sekä
Hämeenlinnan mieskuoron seniorit.
Ja musiikki oli jääkärihenkistä: Sam

Sihvon Jääkäriin morsianta ja lopuksi
Jääkärimarssi yhteislauluna.

Juhlassa jaettiin myös ensimmäiset
Jääkäritykistön 100-vuotismitalit.
Saajien joukossa oli mm. 12 paikalle
saapunutta Jääkäripatteriston entistä
komentajaa.

Juhlaa juonsi tyylikkäästi Jone
Nikula, joka näytti olevan tykki-
mies itsekin. Se kävi ilmi m.36:n
kauluslaattojen ja pussihousujen re-
väärin väristä. Aiemmin en muista
 nähneeni tämän vormun kantajalla
poninhäntää.

Rykmentin komea 100-vuotispäivä
päättyi iltajuhlaan.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**
KUVAT: **Jorma Ignatius**

Päivän juonnoista vastasi kapteeni
(res.) Jone Nikula, joka ehkä paremmin
tunnetaan musiikkiohjelmien juonta-
jana.

Telatykki tulossa ohimarssiin.

Rykmentin ohimarssin Tampereen-
tiellä otti vastaan rykmentin
komentaja Jukka Harju.

Perinteistä kertoi hevosvetoinen tykki, joka ajoi asemaan ja avasi tulen suuntana
Vanajavesi.

Jääkärikykistörykmentti näyttää enemmän panssari- kuin tykistöjoukko-osastolta

Kun Jääkärikykistörykmentti lähtee liikkeelle kotivaruskunnastaan Parolasta, se ei näytä lainkaan tykistöyksiköltä. Perinteisiä tykkejä ei näy olleenkaan. Sivullisen silmissä on vain runsaat puolensataa erilaista panssarivaunua.

Mutta osa noista ”panssarivaunuista” on tykkejä. Tykit on vain asennettu kevyen panssarivaunun alustalle. Ja rykmentin muut osat kranaatinheitimet ja viestikomppania jyristelevät omilla panssaroiduilla tela-ajoneuvoillaan.

Jääkärikykistörykmentti on Panssariprikaatin monipuolisin joukkoyksikkö kertoo rykmentistään selvästi siitä ylpeä everstiluutnantti **Jukka Nurmi**. Rykmentissä on kolme tasavertaista aselajia, kenttätykistö, jalkaväki (kranaatinheitinistö) ja viesti. Jääkärikykistörykmentti tuottaa panssaroituja tykistö-, kranaatinheitin- ja viestijoukkoja mekanisoiuihin ja moottoroituihin taisteluosastoihin.

Perinteiseen tykistöyksikköön on organisaatiomuutosten yhteydessä lisätty kranaatinheitinkomppania. Sen mukana on erityisesti ampu-maharjoituksiin tullut uusia hyviä käytäntöjä, sanoo Nurmi. Samalla tavoin rykmenttiin on tullut myös viestikomppania.

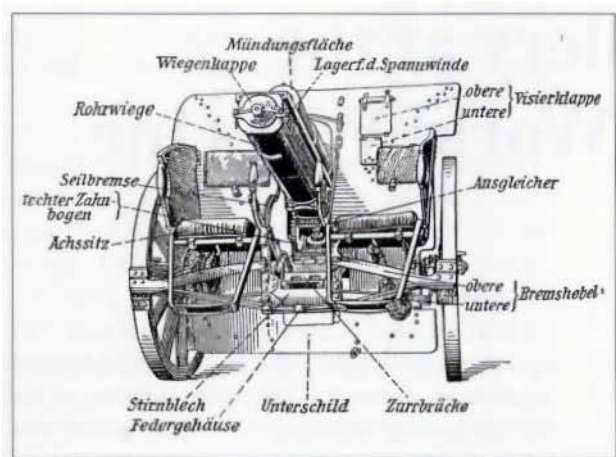
Kullakin aselajilla on oma perusyksikkönsä: panssarihaupitsipatteri, panssarikranaatinheitinkomppania ja panssariviestikomppania. Aselajit täydentävät toinen toisiaan muodostaen mekanisoiitujen joukkojen tulenkäytön ja johtamisen perustan.

Rykmentissä on 70-päinen henkilökunta ja varusmiesvahvuus on 450. Koulutuskäytössä olevan vau-nukaluston määrä noin 60. Vaunuista tärkein on luonnollisesti panssarihaupitsi 122 PsH 74. Asiaa harrastamattomalle ne näyttävät panssarivaunuilta, sillä ne kulkevat teloilla ja niissä on pyörivät torni, jossa on tykki Ne saatiin DDR:n ”kuolipesän” varastoista. Panssarihaupitsit olivat alun-perin venäläistä valmistetta tyyppi-merkinnällä 2 S 1. Tykki oli Suomeen tullessaan tuttu laite. Sen runko oli

Jääkärikykistörykmentin komentaja everstiluutnantti Jukka Nurmi.

suuressa määrin sama kuin meillä jo Panssariprikaatin käytössä ollut MT-LBV-kuljetuspanssarivaunu. Vaunun tykki 122 H 63 puolestaan oli ollut jo pitkään myös Jääkärikykistön käytössä. Panssarihaupitsit modifioitiin Suomessa oloihimme soveltuviksi. Näin Jääkärikykistö pystyi liikkumaan samassa vauhdissa Panssariprikaatin kanssa, jonka tykistöyksikkö se oli.

Tällä se alkoi. Keväällä 1916 Ausbildungsgruppe Lockstedtin tykkijaos sai kaksi kappaletta 195 H 98-89-haupitsia.

Hieman varhaisempaa mekanisointia. Tällaisilla italialaisilla Pavesi-vetäjillä jääkäri-tykistö harjoitteli 1920-luvulla.

Varuskunnissa ei tykeillä voi ampuu. Se tapahtuu ampumaleireillä Niinisalossa ja Rovajärvellä. Parolassa voidaan ampumista ja myös maastossa liikkumista voidaan harjoitella simulaattoreilla. Niiden avulla kyetään harjoittelemaan erilaisissa taistelumaastoissa niin yksilö- kuin ryhmätaitoja. Simulaattoreiden merkitys korostuu myös siitä syystä, että niiden avulla kyetään osittain korvaamaan pienentyneitä harjoitusampumatarvikemääriä. Panssaririkaatissa on nykyään käytössä noin 30 erilaista simulaattoria. Komentajia ja taisteluosastojen esikuntia harjoitetaan komentaja- ja esikuntasimulaattorilla, panssarivaunumiehistöjä vaunusimulaattoreilla ja yksittäisiä taistelijoita aseeseen ja taistelijan varustukseen kiinnitettävillä taistelijan simulaattoreilla.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Ja tähän on tultu. Jääkäri-tykistö ampuu panssarihaupitsilla merkinnältään 122 Psh 74.

Jääkärikykistöröykmentin kevyt kranaatinheitin harjoituksissa. Ihan vielä ei ammuta, kun putken päässä on suojus.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

Lisää modernia varustusta on tulossa. Tämän vuoden aikana vastaanotetaan yksii puolustusvoimien uusimmista suorituskyvyistä, minilennokki (MUAS). Lennokkia tullaan käyttämään tiedusteluun ja tilannekuvan parantamiseen, mutta myös tulenjohtoon. Lennokki tarjoaa tulenjohtokomentajalle keinon johtaa tulta käytettävissä olevien tuliyksiköiden kantaman puitteissa vastustajan syvyyteen, hehkuttaa evl. Nurmi.

2017 kesään mennessä rykmenttiin perustetaan neljäs perusyksikkö. Uutena perusyksikkönä aloittaa esikun-

ta- ja viestikomppania, joka siirretään Riihimäeltä Elektronisen sodankäynnin keskukselta Parolannummelle. Uuden yksikön myötä rykmentin vastuulle tulee Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskukselle koulutettavien johtamisjärjestelmäkomppanioiden kouluttaminen. Organisaatiomuutos tarkoittaa valtakunnallisten viestijoukkojen tuotannon siirtämistä Jääkärikykistöröykmenttiin, mikä lisää rykmentin valtakunnallista merkittävyyttä, sanoo evl. Nurmi.

TEKSTI: Jukka Knuuti

Jääkärikykistön 100-vuotismitali on Antti U. Kuusiston käsialaa. Sama mies piirsi mallin myös kolme vuotta sitten valmistettuun järjestyksessä neljenteen Jääkärilippuun.

Jääkärikykistön aikajana

- 1.3.1916. Saksan sotaministeri allekirjoitti uutta yksikköä (Leichter Feldhaubitzzug der Ausbildungstruppe Lockstedt) koskevan perustamiskäskyn. Maaliskuun 17. päivänä 1916 jaos ryhmittyi harjoituskentälle, jossa majuri Bayer julisti pataljoonan tykistön virallisesti muodostetuksi. Kalustona oli kaksi 105 H 98-09-haupitsia.
- 5.3.1918 Perustettiin Pietarsaassa Jääkäripatteristo. Patteristolla oli kahdeksan 122 H 09-tykkiä sekä neljä 87 K 95-jäykkälavettista asetta.
- 16.3.1918 Jääkärikykistön ensimmäiset laukaukset Suomen kamaralla.
- kevät 1918 Muodostettiin Jääkärikykistöprikaati runkona oli aiempi Jääkäripatteristo.
- 17.8. 1918 Muodostettiin Vuoritykistöpatteristo, mistä kehittyi sittemmin rauhanaikainen jääkärikykistö.
- 6.10.1918 Vuoritykistörykmentti saapui Hämeenlinnaan Poltinaholle.
- 15.3.1919 Nimi muuttui Jääkärikykistöpatteristoksi.
- 13.4.1920 Jääkärikykistöpatteristo muutti Tampereelle.
- 5.11.1920 Jääkäripatteristo määrättiin laajennettavaksi kaksipatteristoiseksi rykmentiksi.
- 1.4.1921 Perustettiin Jääkärikykistörykmentti. Käskyn mukaan I patteristo oli suomenkielinen ja II patteristo ruotsinkielinen.
- 12.10.1921 Jääkärikykistörykmentti muutti Hämeenlinnan Suomen kasarmeille.
- 31.12.1933 Jääkärikykistörykmentti lakkautettiin seurauksena alueellisen LKP-järjestelmään siirtymisen aiheuttamasta joukkojen uudelleenjärjestelystä.
- Jääkärikykistörykmentin lakkauttaminen 31.12.1933 aiheutti jääkärikykistön perinnetjuun katkoksen. Osa tuolloisesta Jääkärikykistörykmentistä sulautettiin Tuusulasta tulleeseen Kenttätykistörykmentti 1:een, joten ahtaasti tulkiten mainittu rykmentti olisi ollut se ketjun lenkki, joka olisi sitonut nykyisen Jääkärikykistörykmentin entiseen joukko-osastoon.
- 1.1.1957 Jääkäripatteristo palasi takaisin. Panssariprikaatin KTR 4:n III patteristo nimettiin Jääkäripatteristoksi. Se sai vaalittavakseen Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27:n kenttätykistön, vapaussodan Jääkärikykistön sekä itsenäisyyden ajan Vuoritykistön ja siitä sittemmin kehitetyn Jääkärikykistörykmentin perinteet. Suomen sodan 1941-1945 tykistöjoukot, Kevyt Patteristo 11 ja Raskas Patteristo 14 liittyivät nekin Jääkäripatteriston perinnetjuun.
- 1974 Jääkäripatteristo siirtyi Suomen kasarmeilta Linnan kasarmeille.
- 1982 Jääkäripatteristo siirtyi Parolannummelle.
- 1.6.1990 Jääkäripatteristo muuttui Jääkärikykistörykmentiksi
- 1991 Jääkäripatteristo sai 152 mm:n telakanuunat
- 1993 Jääkärikykistörykmentti sai 122 mm:n telahaupitsit.
- 1995 Kranaatinheitinkomppania liitettiin Jääkärikykistörykmenttiin
- 2006 Mekanisoitujen joukkojen viestikoulutus keskitettiin Jääkärikykistörykmentin tulenjohto- ja viestipatteriin.
- 2009 Viesti- ja tulenjohtopatterin tilalle perustettiin Panssariviestikomppania.
- 18.3.2016 Jääkäriaselaji vietti 100-vuotisjuhliaan

Merenkurkun jääsilta jääkärien etappitienä alkuvuodesta 1916

Viime talvena ilmeni myötämielistä kiinnostusta jääkäriehdokkaiden hiihtäen suorittamaa Merenkurkun ylitystä kohtaan. Tätä kiinnostusta esiintyi Suomessa erityisesti Vaasan seudulla, Hämeenlinnassa ja Tampereella. Ruotsissa taas kiinnostus oli elävimminkin Uumajan seudulla.

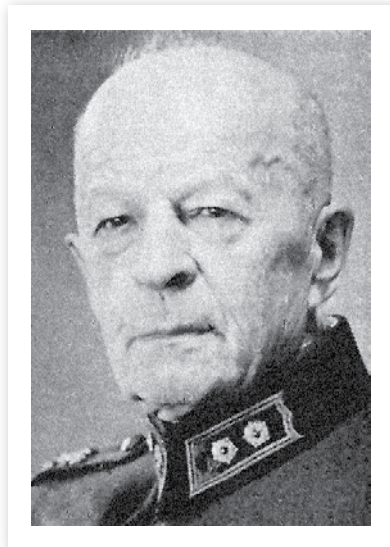
Nuo muistot vuodelta 1916 ovat monille meistä jääkäreistäkin edelleen rakkaita. Ehkä tähän vaikuttaa silloin suoritettujen hiihtojen nuoren mielen aina kaipaama jännitys ja kovien ponnistusten palkkana lopulta saavutettu onnistuminen.

Kun nykyisellä nuorella polvella ei näytä olevan selvää kuvaa siitä, mitä Merenkurkuin jäällä vuonna 1916 monestikin koettiin, ja kun alussa mainitsemieni paikkakuntien nuoret aikoivat – jääkärien muistoa kunnioittaen tehdä yhä vuosi toisensa jälkeen tehdä tuollaisia Merenkurkun-hiihtoja, on myös jääkäriiliiton johtokunta ilmaissut minulle toivomuksen tarttua kynään, sillä taidanpa olla ainoa vielä elossa oleva jääkäriiliikkeen mies, joka oli vuonna 1916 moneen kertaan ylittänyt Merenkurkun jääsillan.

SÄÄOLOJEN SUOTUISAT

Tätä kehotusta noudattaen teen ensin muutamia talven 1916 olosuhteita koskevia huomautuksia ja sitten kerron eräästä Merenkurkun kokemuksistani.

Jääkäriiliikkeen ´suuri värväys´ ajoittuu syyskuun 1915 ja toukokuun 1916 väliselle ajalle. Kuten

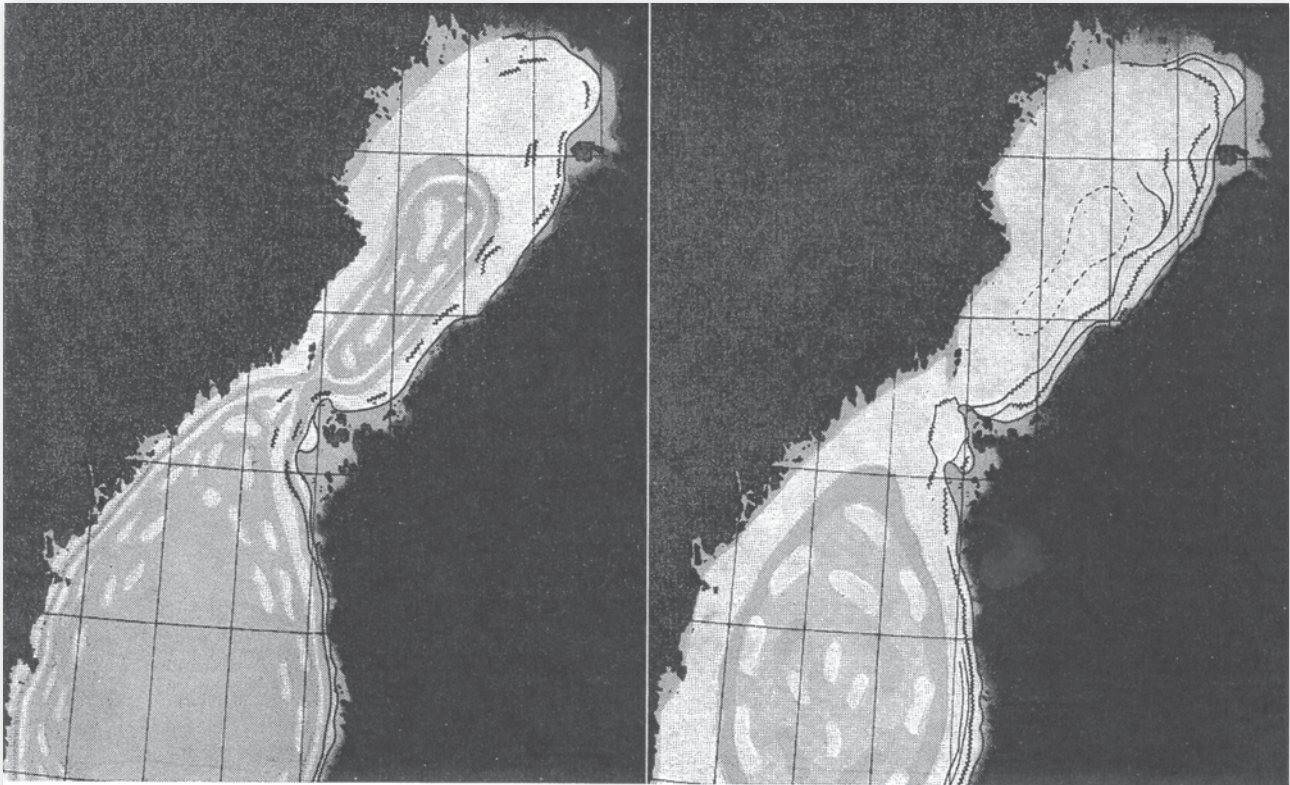
Kirjoittaja everstiluutnantti Veikko Heikinheimo.

prof. Matti Lauerman jääkäriiliikkeen historiasta ilmenee, tämä värväys pohjautuu erinäisiin Berliinissä tehtyihin korkeimman tahon päätöksiin, joihin en tässä puutu. Sen sijaan sääsuhteet loppuvuodesta 1915 ja sydäntalvella 1916 olivat Pohjanlahdella poikkeukselliset. Tämän seikan valaisemiseksi esitän kaksi Suomen Merentutkimuslaitoksen karttaa, joista nähdään jään suurin laajuus Pohjanlahdella, vasemmanpuoleisessa kartassa leutona sydäntalvena ja oikeanpuoleisessa ankarana sydäntalvena. Jo marraskuu ja joulukuu 1915 olivat Suomessa kylmät. Muistan aivan hyvin, että kotonani Tyrvässä saatoin jo joulun aikoina 1915 hiihtää jopa jäällä ja tehdä pitkiäkin hiihtoretkeä. – Alkuvuoden 1916 jääsuhteet Pohjanlahdella olivat todella jotakuinkin oikeanpuoleisen jääkartan mukaiset.

Kun loppuvuodesta 1915 ´suuri värväys´ oli tullut huolestuttavissa

määrin sivullisten, jopa venäläisen sotaväenkin tietoon, oli toiselta puolen sääolosuhteet mitä suosiolisimmat: nythän saattoi suunnitella etappitoiminnan tapahtuvaksi laajalla alueella pohjoisessa jäätyneellä merellä Perämerellä ja vielä etelämpänäkin leveällä jääsillalla Merenkurkun kapeikossa ja vielä sen molemmin puolinkin.

Minulta on kysytty, millainen oikeastaan oli Einar Wihman Merenkurkun etappisuunnitelma. Prof. Lauerman viittaa tässä suhteessa pohjoisimpiin etappiteihimme Oulun läänissä ja näiden molempien suunnitelmien samanlaisuuteen. Tämä käsitys kyllä pitää paikkansa etappiteiden maasuuksiin nähden. Mutta Merenkurkun saaristo-osuudella on mielestäni omat erikoispiirteensä. Vihma oivalsi jo ajoissa, että jääkäriiliikkeen vastustajien vastatoimenpiteet tulevat olemaan tehokkaimmat kapealla alueella Replot-Björkö-Valsöarna alueella. Etappiosuutta on sen vuoksi huomattavasti levennettävä tämän varsinaisen Vaasan saariston pohjois- ja eteläpuolelle, ja jätettävä kapein kohta Merenkurkussa käyttämättä. Asumattomille saarille, tyhjiin kalamajoihin oli jätettävä valmiiksi pilkottuja polttopuita, ruokaa ja järjestettävä lepäämismahdollisuuksia. Täten luotaisiin meren saariston turvallisille ulkosaarille lepotaukoporras, joissa olisi väsyneimmillä ja heikoimmilla hiihtäjillä tilaisuus ainakin muutaman tunnin ajan korjailta hiihtovälineitään ja kerätä voimia edessä olevan aavan jääkannen ylitystä varten. Muuten teltalla, joka oli sijoitettu Munsalan rannikon ja Holmön saarten puoliväliin, ei ollut juuri mitään käytännöllistä merkitystä, sillä Valassaarten (Valsöarna)

Jään suurin laajuus leutona ja ankarana sydäntalvena.

Talven 1916 jääolosuhteet olivat jokseenkin oikean puoleisen kartan mukaiset. Kuvassa vaalea alue tarkoittaa yhtenäistä jäätä. Kuva Parole 3/1969.

korkeus oli aina sivuutettava aina yön pimeydessä, koska tuon saaren majakalla oli oman varsinaisen Suomen valtiolta saamansa tehtävän ohella sitoutunut, venäläisten palkkiota vastaan, tähystämään merellä kulkijoita. Holmön saaren Byvikin kylän hyvin valittu kalastajaperhe, Karlssonien koti oli levähdyspaikka, josta alkaen loppumatka Uumajaan tehtiin poikkeuksetta hevosen reessä

Seuraavana esitän vielä pari Merenkurkun yli tapahtunutta hiihtoa, joilla olin mukana.

OLI PAKKO LEVÄHTÄÄ...

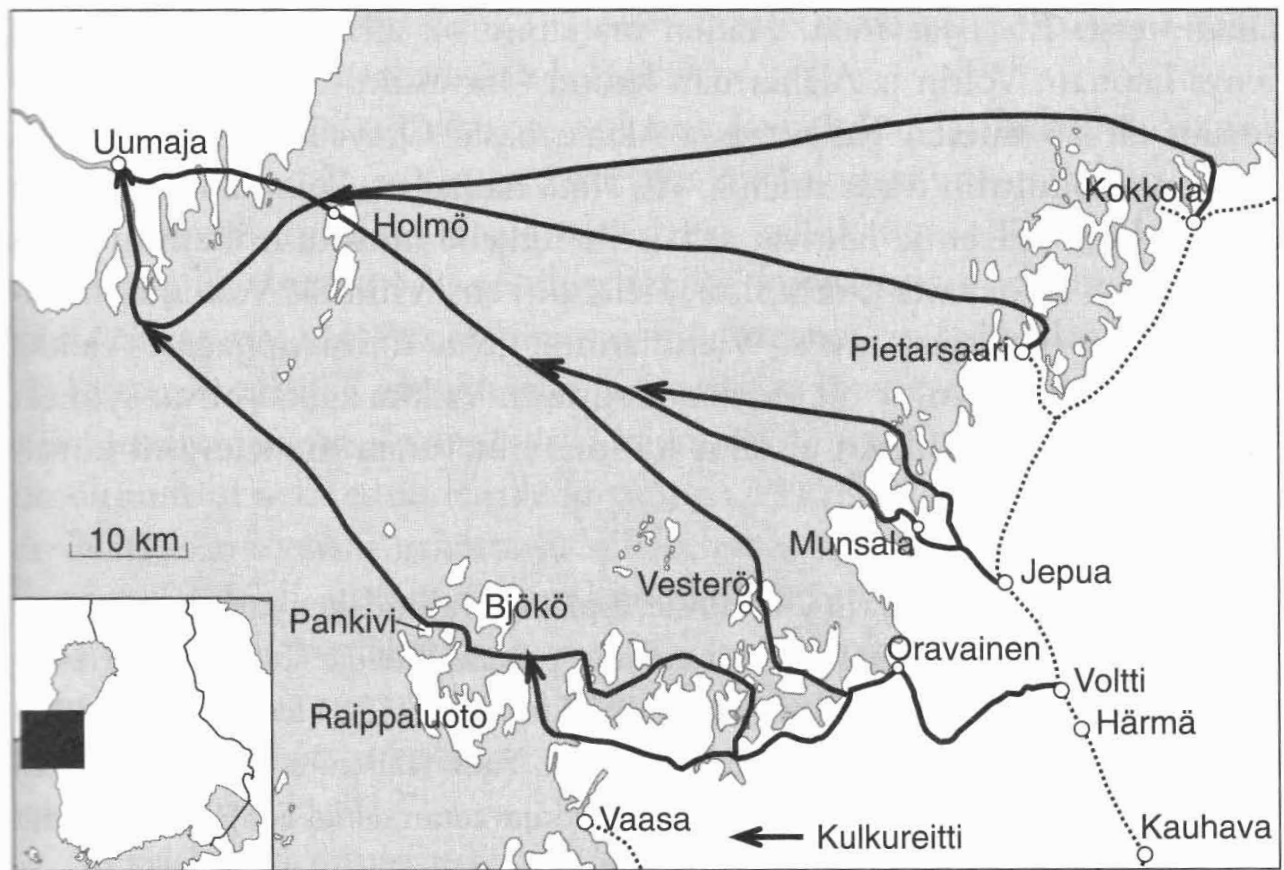
Maaliskuussa 1916, toisena tai kolmantena päivänä aamulla oli Holmössä Byvikin kylässä Einar Wihman ja tämän kirjoittajan lisäksi Wilhelm Dalaholm ja Weströn isänsä Emil Westerö, jotka molemmat olivat

vasta tulleet oppaina hiihtäen Suomesta. Sinne oli myös vasta saatu tieto, jonka mukaan Voltin-Oravaisen-Holmön reitti olisi tukkeutunut, koska venäläinen sotaväki oli tehostanut partiointiaan myös Vaasan ulkosaaristossa. Oli pyryinen sää ja me kaikki kalastajiksi pukeutuneina katsoimme mahdolliseksi omien havaintojemme avulla tarkistaa tuon reittien tukkeutumisen syyt, samalla kun palkatut oppaat, Dalaholm ja Westerö, pääsisivät koteihinsa.

Jo Holmön itärannalta lähtiessä kaarsimme tavallista enemmän koilliseen suuntaan, jotta Valassaaren majakkavanhin ja mahdollisesti sinne lisäksi tulleet venäläiset tähystäessään eivät näkisi meitä päivälläkään. Mutta iltapäivällä pyrysi lisää pehmeää lunta kovan pohjan päälle ja illansuussa olimme yksi ja toinen niin väsyneitä, että oli pakko levähtää melko usein. Toiselta puolelta

yön tullen oli tärkeää säilyttää yhteys miehestä toiseen.

Otimme siksi käyttöön sellaisen levähtämistavan, että kaksi edellä hiihtävää siirtyi ensin rinnakkain ja heittäytyy sitten suksineen pitkäseen. Sitten taaemmat kaksi heittäytyvät jo ennen heitä ladulle painautuneiden päälle. Näin jatkoimme koko sydänyön, kunnes aamuyöstä tavoitimme pienen erään pienen kalliopohjaisen luodon. Syvätkö notkelma jakoi sen kahtia. Notkelmassa törrötti pari kuivunutta leppää, jotka miesvoimalla väänsimme poikki, toisten kahden samanaikaisesti kaivaessa kallioiden väliseen syvänteeseen kuoppaa aina sen pohjaan saakka. Sinne tuulelta suojaiseen lumi- ja kalliokuoppaan teimme nuotion. Sen savutessa lepäilimme aamunkoittoon asti. Valkenevassa

Reittejä Merenkurkun yli täytyi vaihdella, sillä santarmit olivat aktiivisia. Kuva Matti Lakmanin kirjasta Jääkäriiliikkeen tuntematon historia; Suomen vai Saksan puolesta.

aamussa päätelimme, että olimme joillakin Munsalasta luoteeseen olevilla pikkuluodoilla, ja arviolta pari peninkulmaa Vesteröstä ja länteen Uudestakaarleppeystä näytti uskalletulta hiihtää siitä etelään Vaasan edustalla olevaa varsinaista Vaasan saaristoa kohti, mutta kun meidän matkamme kävi asumattomien, harvassa olevien saarten kautta, joihin tuskin mikään sotilaspartio on ulottanut kierroksiaan, oli viisainta, enintään kaksi yhdessä, noiden saarten suojassa muina miehinä suksilla liikkuvina kalastajina lähestyä noita vaarallisia saaria. Siispä Wilhelm D. lähti ensin liikkeelle poiketen pian omaa kotiansa kohti. Vähän myöhemmin kukin erikseen ikään kuin

kotoisia kareja tarkastellen etenimme hiljalleen, kuitenkin kaikki päätyen Emil Westerön kotisaarelle. Iltapäivällä Emil W. oli kotonansa, samoin me kaksi muuta heidän kamarissaan syöneinä ja pian uneen vaipuneina.

Täten oli noin 40-tuntinen lumipyryssä suoritettu hiihto Holmön saaren Byvikin Karlssonilta Vesteröhön päättynyt onnellisesti. Mutta voimia ja käytöksen sopeutumiskykyä vaativat uudet tehtävät olivat lähipäivinä odottamassa.

ERIKOINEN 'MYLLYMATKA'

Vesterön saarelta Wihman ja tämän kirjoittajan matka suuntautui parin päivän kuluttua Munsalan

pappilaan, jossa saimme yläkerran kamarissa hyvän hoivan. Sitä kyllä tarvitsimme, sillä lyhyt lepo Vesterössä ei ollut riittävä lumipyryssä suorittamiemme lähes kaksi vuorokautta kestäneen hiihdon jälkeen.

Mutta uudet tehtävät eivät suoneet meille paljoakaan lepopäiviä. Jo Munsalan tulomme jälkeisenä päivänä tuli Jepuan villankeruutehtaalta puhelu. Siinä kerrottiin että siellä oli kaksi 'tärkeää' nuorta miestä, jotka hermostuneena 'vaativat' pikaista pääsyä yli meren. Soittaja, joka lie nee ollut Munsalan pappilan väen sukulainen (tuleva jääkäri), lupasi tuoda nuo saatettavat suksineen sovittuun tien kohtaan, seuraavana päivänä ja sovitulla kellonlyömällä.

Einarin kanssa sovimme, että minä otan tuon uuden tehtävän hoitaakseni.

Alussa oli vielä tehtävä n. 1 ½ peninkulmaa maamatkaa ja sillä reitillä oli yksi kylä, jonka väestöä oli varottava. Munsalan pastori (hänkin v. Esseneitä) esitti oivallisen suunnitelman. Hän antoi minulle hevosen myllyrekiin ja myllytrukkeineen, naapukkalakkeineen ja käsineineen. Mutta loimen alla saivat tilan kolmen miehen sukset ja kaksi pelokasta miestä.

Tästä myllymatkasta ja hiihdosta Ruotsiin Holmön saarelle tuli erikoislaatuinen. Kun en ole siitä ennen juuri kenellekään kertonut, saanen sen nyt lähes 54 vuotta myöhemmin kertoilla Parolessa.

Myllykuorman kuormaaminen sovitussa paikassa kävi kyllä äkkiä, sillä nuo kuljetettavat jääkärit pitivät maantiematkan kuljetustapaa onnistuneena. Se vain oli haittana, että heidän suksensa olivat kovin pitkät, niin että suksien päät näkyivät liistereen perästä. niiden päälle heitin jonkun säkin, jonka jotenkuten solmin suksien ympärille.

ARVOKKAAT KARTAT

Tulimme sitten tuolle kyläaukealle, jota sanottiin vaarallisimmaksi matkaosuudeksi. Päätin esiintyä mahdollisimman rennosti ja siksi hyräilin tuota vanhaa tuttua merimieslaulua "En sjöman älskar havets våg..." Kun olimme sivuuttamassa lähinnä tietä olevaa taloa, näkyi pihalla joitakin naisihmisiä, joten korotin ääntäni jonkun verran kohdassa "Farväl, farväl, förtjusande mö..." Kukaan ei voinut arvata, että tuossa kuormassa vietiin Ruotsiin ja sitä kautta Berliiniin, niin mitäs muuta kuin Ahvenanmaan kartalle tarkalla kädellä piirretyt Ahvenanmaalle venä-

läisten rakentamien tykistöpatterien sijainnit! Muuten en minäkään sitä vielä sillä hetkellä tiennyt. Sain sen tietää vasta lähellä Holmön rantaa, kun nuo kuljetettavani täysin väsyneinä olivat halukkaita kuolemaan jääkentällä.

Tulimme sitten siihen taloon Kantlaxin kylässä, johon pappilan hevonen ja reki oli jätettävä. Pastori siellä Munsalan pappilassa oli neuvonut, että talon väki tosin oli täysin jääkäri liikkeen puolella, mutta kuitenkin on viisasta ajaa 'myllykuorma' sisälle talon väljään halkovajaan, josta on sitten viivyttelämättä pujahdettava hiihtäen metsään ja sieltä merenrannalle ja saareen, johon on varattu puita ja ruokaa, ja jonka kyllä tunsin.

Teimme neuvotulla tavalla ja olimme aivan hetkessä vajassa, kun ovi vielä sattui olemaan auki. Silloin nuo kaksi saateltavaani tulevaa jääkäriä havaitsivat minun ajaneeni vajan kynnyksen yli. Siksi he samassa ryntäsivät seisaalleen ja reestä pois. Mutta vajassapa oli talon vanha vaari halkoja hakkaamassa. Tämäkös hämmästyi kovasti. Mutta huomasin hänen tuntevan pappilan hevosen ja päälläni olevan jonkinlaisen turkin, ei siinä mitään selityksiä tarvittu: selkäreput vain selkään, miehet suksille ja kiireesti meren puolella olevaan metsään.

SELKÄSAUNAN AVULLA KOHTI HOLMÖN SAARTA

Kun oli päästy asutun kylän ulkopuolelle, rauhoittuivat jo kuljetettavani. Jäällä he kertoivat, että heillä on mukanaan tärkeitä papereita. Siksi matka Turusta Jepuulle oli suoritettava monen mutkan kautta mahdollisten seuraajien eksyttämiseksi. Niinpä he ovat kovasti väsyneitä jo nyt. Huomasin myös, että molemmat varsinaissuomalaiset kaverit ovat

huonoja hiihtäjiä, joten päätimme mennä lepäämään erääseen kalamajaan Monäsin (Munsala) niemekkeen länsipuolelle, jonka kalasaunassa tiesin olevan Einari W:n sinne järjestämiä ruokatarpeita ja valmiiksi pilkottuja kahvipuita.

Sivuutan tässä noiden iltayöntuntien vieton kalasaunassa. Kerron vain, että jo keskiyöllä oli lähdettävä melko hyvissä voimissa hiihtämään avomerelle kohti Ruotsin Holmön saarta. Hiihdin edellä loppumatkalla kolme reppua selässäni. Kun lopen uupuneet opastettavani painuivat loppumatkalla kerta toisensa jälkeen hangelle pitkälle, olin lopulta pakotettu antamaan heille aika selkäsauvan yhteen rinnakkain puristamillani suksisauvoilla. Mutta hyvää teki myös tuo selkäsauva, sillä noin 20 tunnin hiihto päättyi Holmön rannalle tarkoittamaani kohtaan ja siellä olevaan kalasaunaan, jonne oli myös toimestamme järjestetty puita ja ruokaa katon rajassa olevaan pussiin.

Kahden päivän kuluttua kun saatoin nuo kartanpiirtäjät Tukholmaan, he kyllä kauniisti kiittivät minua tuosta selkäsauvasta – henkensä pelastajina.

Tämä evl. Veikko Heikinheimon teksti on julkaistu Parolen numerossa 3/1969. Kun noista laturetikistä on kulunut 100 vuotta, julkaisemme tekstin sen kunniaksi uudelleen.

2000 kuorma-autolastia yli Merenkurkun talvisodan aikaista jäätietä pitkin

Ruotsi avusti Talvisotaan joutunutta Suomea monin eri tavoin, mm. vapaaehtoisjoukoin sekä ase- ja ammustoimituksin.

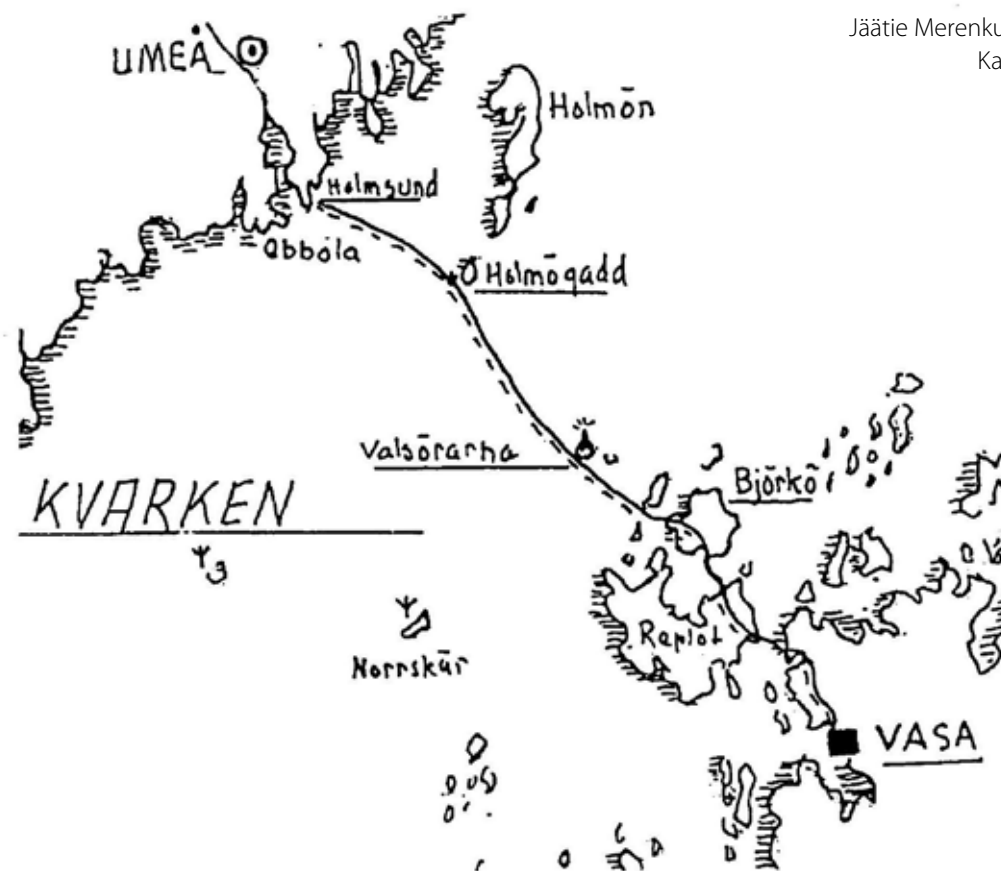
Vuoden 1940 alussa meren jäätyessä ja satamien tultua suljetuiksi Suomen ainoa kuljetusyhteys länteen oli Tornion ja Haaparannan kautta. Tämä reitti luonnollisesti ruuhkautui pahasti ja uhkana oli lisäksi, että venäläiset onnistuisivat tavoitteessaan tuon pohjoisen yhteyden katkaisemiseksi.

Poikkeuksellisen kylmä talvi synnytti pohjalaisissa suojeluskunta- ja teollisuuspiireissä ajatuksen jäätien

avaamisesta Uumajan Holmsundista Vaasaan. Jäätiehanke sai sotilasviranomaisten tuen ja sen toteuttajaksi määrättiin piiri-insinööri **Torsten Nordström**. Valassaarten majakanvartija **Karl Nykvist** toi hankkeeseen Merenkurkun alueen paikallisen asiantuntemuksen. Ruotsi ei ollut hankkeessa virallisesti mukana, mutta suuri joukko vapaaehtoisia kuorma-autoyrittäjiä takasi kuljetusten toteutumisen. Molemmin puolin Merenkurkkua 2000-luvulla pystytetyt jäätien muistomerkit kertovat merkityksestä, jonka tien koettiin omanneen.

Jäätien Uumajan muistomerkki. Kuva Raimo Latvala.

Jäätie Merenkurkun yli talvella 1940. Karttapiirros: Jarl Finne.

Hanke oli hyvin riskipitoinen. Jäätyneenäkin meri on aina petollinen; aurattu tie umpeutui lähes päivittäin kovissa tuiskuissa ja venäläisiä pommikoneita tuli varoa. Valkoisiksi kalkitut autokolonnat matkasivatkin yleensä öisin. Vaikeuksista huolimatta vahingot jäivät vähäisiksi suhteessa hankkeen kokoon. Kuusi kuorma-

autoa vajosi mereen, yksi kuljettaja menehtyi upottuaan aura-autonsa mukana jo ennen tien käyttöönottoa sen perustamisvaiheessa.

Tie avattiin 19.2.1940. Vaikeissa olosuhteissa lähes 800 kuljettajaa kuorma-autoineen toi yli 2000 autolastilla lähes 1500 tonnia sotamateriaalia ja huoltotarvikkeita

120 kilometrin pituisella matkalla yli Merenkurkun. Lisäksi 53 tankkiautolla tuotiin lähes 100 tonnia bensiiniä Vaasaan. Paluukuormina Ruotsiin vietiin yli 1000 tonnia selluloosaa. Jäätie suljettiin lopullisesti 22.3.1940.

MUISTOMERKIT JÄÄTIEN MOLEMMISSA PÄISSÄ

Vaasalaisten sotaveteraanien keskuudessa syntyi 1990-luvulla ajatus saada Talvisodan jäätielle ja sen sankareille muistomerkit Vaasaan ja Holmsundiin. Vaasalaisten veteraanien voimin toteutui muistomerkin Vaasan osuus. Talvisodan päättymisen 65-vuotistispäivänä 13.3.2000 paljastettiin Vaasan Tiklas-puistossa kuvanveistäjä **Pekka Jylhän** teos Kultainen käsi. Vaasalaiset sotaveteraanit tekevät vuosittain kunniakäynnin muistomerkillä 13.3.

Arvokas ruotsalaisapu sai oman muistomerkinsä Holmsundin satamaan Uumajaan viisi vuotta myöhemmin, kun Finlands Krigsveteraner i Sverige, Lions Club Holmsund, Västerbottens Regementes Museum ja Sveriges Åkeriföretag -yhteisöjen toimesta aikaansaatu muistolaatta paljastettiin jäätien lähtöpisteessä 25.9.2005. Paikalla oli vielä jäätien varsinaisia sankareita, ruotsalaisia vapaaehtois kuljettajia.

Muistomerkkiä ja sen sanomaa vaalitaan myös Ruotsin puolella. Muistomerkin paljastamisen 10-vuotispäivänä 25.9.2015 Holmsundissa järjestettiin pienimuotoinen juhlatilaisuus, jossa oli paikalla mm. yksi kuljetuksiin osallistunut kuorma-auto sekä muutamia Finlands Krigsveteraner i Sverige yhdistyksen jäseniä.

TEKSTI: **Ilkka Virtanen**

Liikennöinti jäätien ei ollut helppoa. Jäihin vajonnutta autoa nostetaan.

Merenkurkun jäätien muistomerkinä on Tiklas-puistossa Vaasassa kuvanveistäjä Pekka Jylhän teos Kultainen käsi. Kuva Ilkka Virtanen.

Määrätietoisuus ja onnekkuuskin ovat taanneet itsenäisyyden

Voimme pohtia, mitkä ovat Itsenäisyyden tunnusmerkit ja miten pystymme tulevaisuudessaakin säilyttämään niistä tärkeimmän, vapauden päättää omista asioistamme. Näin sanoi JP27:n perinneyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Laatikaisen puheessaan valtakunnallisessa Itsenäisyyspäivän lipunnostotilaisuudessa Tähtitorninmäellä 6.12.2015.

- Itsenäinen valtio on kansainvälisesti tunnustettu, sillä on oma lippu, kansallislaulu ja vahvistetut rajat. Itsenäisellä valtiolla on oma sisäinen järjestysvalta ja asevoimat, jotka tarvittaessa puolustavat maata ja kansaa uhkaavissa tilanteissa.
- Voidaan sanoa, että me suomalaiset olemme olleet sekä onnekkaita että määrätietoisia itsenäisyytemme saavuttamisessa. Onnekkaita siinä mielessä, että osasimme käyttää hyväksi I maailmansodan loppuasetelmia sekä vallankumouksen aiheuttamaa tilannetta Venäjällä hyväksemme, kun Eduskunta antoi itsenäisyysjulistuksen 6.12.1917. Kohtalomme liittyi jo tuolloin niin kuin tänä päivänäkin kansainväliseen kehitykseen.
- Määrätietoiseksi itsenäistymistämme voidaan luonnehtia monellakin eri tavoin. Huolimatta vuosisadan alun sortokausista oli luotu ja ylläpidetty kansamme identiteettiä. Sotilaallista valmiutta ottaa ohjat käsiin kehitettiin vuodesta 1915 alkaen suomalaisten nuorten

Sotilaalliseen puolustukseen varautuminen on osoitus, että haluamme elää rauhassa, sanoi Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksen puheenjohtaja prikaatikenraali Pertti Laatikainen itsenäisyyspäivänä Tähtitorninmäellä.

- miesten lähdettyä vapaaehtoisesti hakemaan Venäjää vastaan sotaa käyvästä Saksasta sotilaskoulutusta. Sata vuotta sitten nähtiin, että itsenäinen valtio tarvitsee omat asevoimat. Tämän vuoksi ryhdyttiin käytännön toimenpiteisiin kansallisen sotaväen luomiseksi. Päätettiin että Venäjältä tulee irtautua nyt tai ei koskaan.
- Tuo päätös johti lopulta lähes 2 000 kansalaisemme hakeutumisen Saksaan koulutukseen ja I maailmansodan taisteluihin. Vapaaehtoisuuden pohjalta käynnistynyt toiminta alettiin kutsua Jääkäriliikkeeksi. Jääkärit edustivat kaikkia yhteiskuntaluokkia eri puo-

lilta maastamme ja ovat esikuvana tämän päivän suomalaiselle asevelvollisuudelle, kansanarmeijalle ja vapaaehtoiselle maanpuolustustyölle.

- Itsenäisyyspäivänä me suomalaiset nostamme lipun salkoon, käymme haudoilla ja seuraamme median välityksellä itsenäisyyttämme kunnioittavia ja juhlistavia tapahtumia. Järjestämme vastaanottoja, soihtukulkueita, sotilasparaateja ja muita tilaisuuksia kodeissa, virastoissa, kouluissa ja eri yhteisöissä. Ansoituneita suomalaisia palkitaan kunniamerkein.
- Meillä on myös tapana syyttää kaksi kynttilää ikkunoillemme. Tapana on vanha ja sitä vietetään sen muistoksi, kun Saksaan sotilaskoulutukseen siirtyvät nuoret miehet tunnistivat matkansa varrelta ne talot, jotka tarjosivat etappireittien varrella majoituksen. Kaksi kynttilää tarkoittaa turvaa – kotia ja isänmaata.
- Valtion perustehtävä on taata kansalaisten turvallisuus kaikissa tilanteissa. Turvallisuusympäristössämme on viime vuosina tapahtunut historiallisia muutoksia. Sotilaalliseen puolustukseen varautuminen on osoitus, että haluamme elää rauhassa, uhkaamatta ketään ja itse asioistamme päättäen. Tässä meidän on oltava yhdessä rintamassa määrätietoisia – onnekkuteen ei voi kansakunnan olemassaoloa perustaa, sanoi puheenjohtaja Laatikainen.

TEKSTI: **Pertti Laatikainen**

Kaksion kokoinen Suomen lippu

Helsingin Tähtitorninmäellä on vuodesta 1957 lähtien itsenäisyyspäivän aamuna klo 9 järjestetty juhlallinen lipunnosto, jonka yhteydessä pidetään puheita ja esitetään kuorolaulua. Tilaisuuden järjestäjänä toimii Suomalaisuuden liitto, lipun nostaa nykyisin partiolippukunta NMKY:n Rastipartio ja siellä esiintyvät muun muassa Viipurin Lauluveikot. Tilaisuus radioidaan suorana lähetyksenä.

Tähtitorninmäen lippu, 10 x 6 metriä, 60 neliötä oli pitkään suurin Suomen lippu. Nettitiedon mukaan Riihimäellä moottoritien lähellä oleva lippu olisi vielä suurempi 73 neliötä.

Tähtitorninmäen Suomen lipun pinta-ala on kaksion verran, 50 neliötä.

Perinneyhdistyksen hallitus ensi kertaa uudessa kokoonpanossa

Vasemmalta Arno Hakkarainen (Helsinki-Uusimaa), Ari-Ilmari Iisakkala (Päijät-Häme), Jorma Ignatius (uusi) (Etelä-Karjala), puheenjohtaja Pertti Laatikainen, Markku Aherto (Lappi), Martin Wolf (uusi) Satakunta, Vesa Valtonen (uusi) (Helsinki-Uusimaa). Martti Ehrnrooth (Vaasa) puuttuu kuvasta.

Helsingin Hietanieman Jääkärimonumentille laskettiin jääkärien paluupäivänä perinteinen seppele.

Musta lippu yhdistää jääkäriperinteen vaalijoita Keski-Suomen maakunnassa

JP 27:n Perinneyhdistyksen Keski-Suomen osasto perustettiin heinäläisen Urpo Kaurasen, jääkäripioneerieversti livari **Akseli Kaurasen** pojan aloitteesta Keski-Suomen maanpuolustusjuhlan yhteydessä 1993 Pihtiputaalla.

Pihtiputaalta ei tiedetä lähteneen yhtään jääkäriä Saksaan, mutta siellä oli syntynyt rautatielennätinvirkamies **Johan Ferdinand Kröger**. Hän liittyi 7.10.1915 Lockstedtin harjoitusjoukon pioneerikomppaniaan. Pfadfindereissä oli toki jo nykyisen Keski-Suomen alueella syntyneitä jääkäripioneereja, mm. **Knut Isak Solin** ja **Ossian Rurik Wikström**. Kun maakuntaan oli vielä 1967 perustettu Keski-Suomen pioneeripataljoona Keuruulle, oli luonnollista, että yhteistyö pioneerijoukko-osaston ja pioneeriaselajin kanssa alkoi heti tiiviinä. Keski-Suomen Pioneeripataljoonan aliupseerikoulusta tuli osaston kummiyksikkö. Vaikka KSPionP ja PionR on jo lakkautettu, jatkuu yhteydenpito Pioneerikoulun kanssa vieläkin, kun AuK/PionR:n perinteet siirtyivät nykyiselle Lappeenrannassa sijaitsevalle Maasotakouluun kuuluvalla Pioneerikoululle.

Yhteistyö ja kanssakäyminen Keuruulla sijaitsevien pioneeri-, viestija suojelujoukko-osastojen kanssa muodostui kuitenkin huomattavasti tiiviimmäksi kuin Luonetjärven varuskunnan kanssa. Tämä johtui jo vapaussotaan Jyväskylän suojeluskuntapiiristä perustetun XII JääkPionP:n ja viime sotien aikaisten pioneerijoukkojen veteraanien perinteistä sekä Keuruun varuskunnan varusmiesten huomattavasti suuremmasta määrästä.

Hankasalmen kunnasta perustettiin talvisotaan 13. ja 14. (myöh. 19. ja 20.) pioneerikomppania. Komppaniat taistelivat koko sodan ajan Taipaleella. Jatkosotaan Hankasalmelta perustettiin mm. PionP 23 ja 5.SiltaK, jotka veivät 18.D:n, Pajarin divisioonan Vuoksen yli Hopeasalmessa 17.-18.8.1941. Näiden pioneerijoukkojen veteraanit tukivat myös jääkäripioneerien muistamista. Joutsalainen jääkäripioneerieversti livari Kauranen (30.7.1886 – 30.11.1990) osallistui moniin tilaisuuksiin ahkerasti esitelmöitsijänä ja puhujana. Ei ole siis ihme, että osasto on ottanut tehtäväkseen nimenomaan jääkäripioneerikomppanian ja jääkäripioneerien perinnön vaalimisen. Tämä näkyy mm. osaston lipun väreissä.

Keski-Suomen osaston lippu on muiden osastojen lipuista poiketen pioneerien värin mukainen, musta. Syyinä on osaston vahva pioneeriperinne.

JP 27:n Perinneyhdistyksen Keski-Suomen osaston 1993 perustamiskokouksen osanottajia. Eturivissä ruskeassa puvussa jääkäriväepeli Antti Suurosen (kaatui Keljan taistelussa eläkeläisenä 27.12.1939) tytär Helvi Laitinen Viitasaarelta. Hänestä kuvassa oikealle Sirkka Pajuniemi Sysmästä ja kapt. res. Sten William Kuukka Viitasaarelta. Laitisen ja Pajuniemen välissä takarivissä on osaston nykyinen varapuheenjohtaja Markku Louekari. Hänestä oikealle Kauppinen, Martti Saarinen ja Juha Pipinen.

Osaston toiminnan merkittävimpiä tapauksia ovat olleet Perinneyhdistyksen vuosikokous 1997 ja kesäpäivät 2011. Vuosikokous pidettiin oheistapahtumineen Jyväskylän Nikolainkulmassa. Nikolainkulma on se entinen Monopol-hotelli, jossa poliisi 2.10.1916 vangitsi jääkärit **Aarne Sihvon, Juho Heiskasen** sekä **Ilmari Relanderin**.

Perinneyhdistyksen kesäpäivillä tutustuttiin mm. maakunnan toiseen jääkäriliikkeen merkittävään kohteeseen – Suolahden vanhaan asemaan. Asemaltahan ovat kotoisin **Ahoniuksen** jääkärioveljekset ja heidän esimerkinsä perusteella viisi muuta sotilasuran valinnutta nuortamiestä (Ahonius, **Ravilat** ja **Sutelat**).

Keski-Suomen kaikki jääkärihaudat ovat nyt tiedossa. Osasto on pyrkinyt toiminnassaan verkottumaan ja järjestämään tilaisuuksia yhdessä muiden kanssa. Erinomainen esimerkki tästä on yhteistyö Keski-Suomen aluetoimiston kanssa yhteisten maavoimien vuosipäivän (24.2.) ja jääkäri-erien vuosipäivän (25.2.) tilaisuuksien järjestämisessä.

Vuonna 2015 osasto organisoii mm. reserviläisjärjestöjen ja kotiseutuyhdistysten kanssa kynttilöiden sytyttämisen kaikkien Keski-Suomeen haudattujen jääkärien haudoille. Tempaus sai ansaittua huomiota maakunnan lehdistössä ja maakuntaradiossakin.

Vaikka osaston jäsenmäärää voi pitää vähäisenä (50), on osastolla ollut onni saada riveihinsä aktiivisia, monitaitoisia jääkäriperinteen vaalijoita, esitelmöitsijöitä, kirjoittajia, musiikin harrastajia jne. Nämä henkilöt levittävät toiminnassaan osastomme toiminnan ulkopuolellakin jääkäriäatetta. Esimerkkinä tällaisesta tuloksellisesta toiminnasta on useita. Jyväskylän lyseon perinteiden vaalijat hankkivat 2015 jääkäreiden ni-

Suolahden vanhan aseman seinään osasto kiinnitytti laatan aseman pojista. Samassa yhteydessä asemalla oli vaatimaton näyttely Suolahtelaisista jääkäreistä Rainer ja Ejwind Ahoniuksesta, Heikki Lunkista, Villiam Heloterästä ja Väinö Ääri-sestä) sekä muista aseman pojista (Per-Erik Ahoniuksesta, Albert, Paavo ja John Ravilasta sekä Veikko ja Lauri Sutelasta). Näyttely sisälsi suullisen esityksen Suolahden aseman merkityksestä vapaustaistelun keskisuomalaisena henkisenä keskuksena. Kuvassa jääkärikapteeni Heikki Lunkin poika Tuomo Lunki ja Martti Porvali.

JP 27:n Perinneyhdistyksen vuosikokous maaliskuussa 1997 Jyväskylässä Nikolainkulmassa. Oikealta Mikko Porvali, kenraalimajuri Sami Sihvo ja Keski-Suomen sotilasläänin komentaja eversti Kari Savolainen.

mitaulun jo koulukäytöstä poistetun lukiorakennuksen aulaan. Joutsan Kotiseutuyhdistys konservoi Iivari Kaurasen jääkäripuvun ja järjesti Iivarin Saksaan lähdön 100-vuotismuistotilaisuuden.

Osaston suunnitelmassa on mm. oman "vuosipäivän" perinteiden

luominen. Vuosipäiväksi sopisi erinomaaisesti Jääkäripioneerikomppanian (ja samalla Lockstedtin harjoitusjoukon) perustamispäivä 28.8.(1915).

Martti Porvali

Keski-Suomen osaston puheenjohtaja

Tuomas Hoppu: Jääkärit Saksan tiellä. Jääkäreiden tarina kirjeiden ja päiväkirjojen valossa. Postimuseo. Hämeen Kirjapaino Oy, Tampere 2016, 265 s.

JP 27 jääkärien vaiheet Saksassa heidän itsensä kertomana

Historiantutkimuksessa on yleistynyt lähestymistapa, jossa tapahtumia tarkastellaan niissä mukana olleiden henkilökohtaisten kokemusten ja kohtaloiden kautta.

Filosofian tohtori **Tuomas Hoppu** on tarttunut jääkäriaiheeseen. Postimuseo on julkaissut Hopun kirjoittaman kirjan *Jääkärit Saksan tiellä – Jääkäreiden tarina kirjeiden ja päiväkirjojen valossa*.

Kirja kertoo jääkärikoulutukseen lähteneiden nuorukaisten vaiheista ja keskittyy heidän oloonsa Saksassa vuosina 1915–1918 ja heidän henkilökohtaisiin kokemuksiinsa näiden vuosien aikana. Lähdeaineiston muodostavat joukko jääkärien kirjeitä sekä noin 20 Saksassa pidettyä päiväkirjaa. Päiväkirjat osoittautuivat lopulta antoisimmiksi lähteiksi. Erityismaininnan ansaitsee Birger Lembergin laaja ja huolellisesti dokumentoitu päiväkirja, jossa on n. 300 sivua koneella kirjoitettua tekstiä. Lähteet ovat siis alkuperäistä aikalaisaineistoa ja esimerkiksi myöhempiä jääkäreiden haastatteluja ei ole tutkimuksessa käytetty.

Päiväkirjoista ja kirjeistä välittyvät joukon tunnelmat ja mielialat koulutuksessa, rintamalla ja vapaa-aikana. Niistä huokuvat sotilaiden syvimät tunnot, mielialat vaihtelevat toivosta epätoivoon, pettymyksestä ilon hetkiin. Nuorukaiset olivat myös huolissaan kotiväestä ja omaisten kohtalosta. Kirjeyhteys kotiin oli tärkeätä jos sen takia, että kotiväelle saatiin tietoa kirjeen lähettäjän elossa olosta. Pientä päivärahaa nauttiville koulutettaville ja myöhemmille sotilaille kotoa tulleet raha- ja pakettilähetykset tarjosivat mahdollisuuden tarpeelliseen lisäravintoon ja lomailuun kasarmien ulkopuolella. Kirjeet kotiin olivat usein tosiasiota kaunistelevia kotiväen rauhoittamiseksi. Päiväkirjoissa

ja jääkärien keskinäisessä kirjeenvaihdossa (sadan vuoden takaisessa sosiaalisessa mediassa!) vieraila mailla olon raskaus ja karuus tulevat selvemmin esiin. Rintamavaiheesta koetut tappiot panivat monet jopa epäilemään sitä, taisteltiinko siellä lopulta Suomen vai Saksan puolesta. Kokemukset aiheuttivat monelle ahdistuneisuutta, yhteys lähtiessä koettuun innostukseen isänmaan pelastamiseksi oli ajoittain hyvinkin ohut.

Uutta tietoa yksityisarkistoista

Kirjassa käytetyt lähteet ovat suurelta osin yksityisistä arkistoista, joita ei ole aikaisemmissa tutkimuksissa hyödynnetty. Siksi ei olekaan yllättävää, että tutkimus tuo jääkäreistä esiin myös uutta tietoa, kokonaan uutta tai aiemmin tunnettua syvennäen. Etujoukkona Saksaan lähteneet Pfadfinder-kurssilaiset turhautuivat odotteluun ja asioiden tapahtumattomuuteen. Kirjeistä ja päiväkirjoista käykin ilmi, että tämä joukko hajaantui aika perusteellisesti: tapahtui ennenaikaista Suomeen paluuta sekä siirtymistä Ruotsiin (ja vaikuttamista sieltä käsin). Aineisto myös kertoo, että jääkäriliike paljastui jo hyvin varhain venäläisille. Kaikkia paljastuneita ei tosin heti pidätetty, vaan heitä tarkkailtiin ilmeisesti muiden osallisten paljastamiseksi. On myös esimerkkejä venäläisten vastatoimista paljastuneiden suhteen, mm. omaisuustakavarikkoja. Omaisiin kohdistuneita rankaisutoimia ei kuitenkaan juuri esiintynyt. Jääkärit pyrkivät myös vaikuttamaan Suomen eduskuntaan, jotta se ottaisi vahvan otteen liikkeen hallinnoinnissa. Tavoitteena oli vähentää Saksan vaikutusta jääkäreihin ja nopeuttaa heidän Suomeen paluutaan. Konkreettisen esimerkkinä tästä oli vuonna 1916 eduskuntaan valitun silloisen pfad-

finder jääkäri Eirik Hornborgin osallistuminen eduskunnan työskentelyyn, heti kun se ensimmäisen kerran kokoontui huhtikuussa 1917 maaliskuun vallankumouksen tapahtuttua Venäjällä.

Hopun kirjan fokus on jääkärien Saksassa viettämässä ajassa. Saadaan kuva heidän isänmaallisuudestaan, innostaan ja toiveikkuudesta valmistauduttaessa isänmaalle tärkeään tehtävään, mutta myös koti-ikävästä, ajoittaisesta epätoivosta sekä yllätyksenä tulleista rankoista rintamatehtävistä vieraila mailla ja näistä aiheutuneesta sotaväsymyksestä. Hoppu kertoo kirjansa esipuheessa, että hänen tavoitteenaan ei ole ollut kirjoittaa laajaa, kaiken kattavaa jääkäriliikkeen historiata, koska kaksi laadukasta sellaista on jo olemassa (Matti Lauerman teos vuodelta 1966 ja Matti Lackmanin tuoreempi teos vuodelta 2000). Tutkittavaa jääkäriliikkeessä kuitenkin edelleen on, mm. uutta lähdemateriaalia löytyy jatkuvasti. Siksi Hopun mielestä nyt kaivataan yksityiskohtaista paneutumista liikkeen eri osa-alueisiin. Hoppu itse on toteuttanut tätä ajattelua tarkastelemalla asioita inhimillisestä näkökulmasta, kirjoittamalla jääkäreistä heidän ulkomaisen koulutus- ja rintama-aikansa henkisen historian.

FT Tuomas Hopun kirja on tutkimukseen perustuva historiateos. Kirjan kustantaja Postimuseo tavoittelee kuitenkin laajempaa lukijakuntaa kuin pelkästään jääkäri- ja sotahistorian tutkijat ja harrastajat. Kirjan ulkoasu on tyylikäs muotoa ja taittoa myöten. Kuvia on noin 200, osa niistä värillisiä. Ei olisi ihme, jos kirjasta muodostuisi suosittu lahja- ja muistamisine isänmaallisesti ajattelevien henkilöiden keskuudessa.

TEKSTI: **Ilkka Virtanen**

Minne jäi 451 jääkäriä

Kun tv esitti uusintana draama-dokumentin jääkäreistä vuoden viimeisinä päivinä, kyseli Helsingin Sanomien toimittaja kirjoituksessaan, minne jäi 451 jääkäriä. Vastasin esitettyyn kysymykseen, mutta lehti ei katsonut aiheelliseksi julkaista sitä. Tässä vastaukseni Parolen lukijoiden tiedoksi.

Petri Immonen kirjoittaa HS:n Tv ja radiosivulla esitellessään Jääkäridraamadokumenttia (HS 30.12.) jääkäriaiheen suurimman kipupisteen jääneen dokumentista sivuun. Miksi 451 jääkäriä palasi Suomeen vasta aseiden vaiettua?

Immosen mukaan monet jääkärit eivät halunneet taistella toisia suo-

malaisia vastaan ja toisten paluu esitettiin, kun pelättiin heidän liittyvän täällä punakaartiin. Immosen mainitsemista syistä Libauhun todella jäi omasta halustaan puolenkymmentä miestä ja jätettiin saman verran.

Muiden myöhäiselle paluulle oli hyvin selkeitä syitä. Paluun hetkellä 180 jääkäriä oli Bahrenfeltin työleirillä, minne heidät oli siirretty rikkomusten tai sotilaaksi sopimattomuuden takia. "Raakkaus" saattoi tapahtua jo muutaman päivän palveluksen jälkeen. Siviilitöissä eri puolilla Saksaa oli 230 ja sairaana 105 miestä. Koulutuksen aikana oli kuollut 74 jääkäriä. Lisäksi yksittäisiä jääkäreitä oli mm. siirtynyt Saksan asevoimiin, oli komennuksilla Saksassa tai kolmansissa maissa ja oli jokunen vankilassakin.

Jääkärien tarkkaa lukumäärää on vaikea määritellä. Parhaimmillaan pataljoonassa oli yhtä aikaa noin 1600 miestä. Kun jääkäreitä sanotaan olleen noin 1900, se on kumulatiivinen luku kaikista miehistä, jotka jossain vaiheessa kuuluivat pataljoonaan.

Useat kevään 1918 sotatoimien jälkeen palanneet jääkärit tekivät kotimaassa sotilasuran. Tunnetuin Bahrenfeltin työleirillä ollut ja syksyllä 1918 palannut oli jääkäri Väinö Miettinen. Hän eteni kommodoriksi ja perusti Suomeen merivartioston.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**
Jääkäripataljoonan 27:n perinneyhdistyksen lehden, Parolen päätoimittaja

TV-dokumentin näki 805 000 facebook-sivulla kävi 194 000

TV-1:n esittämän jääkäridokumentin näki kaikkiaan 805 000 suomalaista. Ensiesitys oli itsenäisyyspäivän ilta-päivällä, jolloin katsojia oli 498 000. Toisen kerran ohjelma esitettiin 30. joulukuuta. Myöhäisestä esityksajasta kello 22.00, katsojia oli vain 131 000. Sunnuntaina 3. tammikuuta aamupäivällä esitetty dokumentti keräsi 131 000 katsojaa.

Myös facebookista on tullut hyvin merkittävä jääkäriperinneliikkeestä kertova media. Runsaan kahden vuoden toimitettu sivumme saavutti talvisodan päättämispäivänä käsittämättömän suosion. Päivityksessä oli kuva Suomen lipusta ja talvisodan taistelijoista sekä teksti: Aseet vaikenivat 76 vuotta sitten. Suomi selvisi. Kiitos sotaveteraaneille. Sivulla kävi yli 194 000 katsojaa. Edellinen kävijäennätyksen oli viime joulukuun alussa. Runsaat 30 000 henkeä kävi sivullamme, kun kerroimme jääkäridokumentin esityksestä. Sivun sisältö vaihdetaan muutaman päivän välein ja kävijöitä kertyy aiheesta riippuen säännöllisesti 5 000–10 000.

Tykkääjien määrä on kohta 5000. Se tarkoittaa, että tavoitamme joka viikko useita tuhansia, hetkittäin jopa kymmeniätuhansia, jääkäriaatteesta kiinnostunutta henkilöä. Ja suurin osa heistä on "ulkopuolisia", sillä jäsenmäärämme on "vain" runsas 2 000.

Laaja näyttely Vapaussodan esineistöstä Pääesikunnassa

Pääesikunnassa on avoinna Vapaussotinäyttely. Vapaussotaan liittyvästä esineistöstä ja dokumenteista koostuvan näyttelyn kokoamisesta vastaa majuri **Ville-Veikko Kirvesmies**, jonka henkilökohtaiseen kokoelmaan esineet kuuluvat. Näyttely on kattavin, mitä aihepiiristä on julkisesti ollut nähtävissä.

Kohteiden nimikkeistö on jaettu seitsemään eri aihepiiriin, joista löytyy kattavampi tietopaketti vapaasti selattavissa kansioissa. Jokaisen merkin ja tavarana osalta majuri Kirvesmies on koonnut tarkemmat tiedot luetteloihin.

Näyttely sisältää myös runsaasti jääkäriin liittyvää materiaalia, joista esimerkkeinä mainittakoon jääkärivänrikki Ahti Karppisen mitaleja, jääkärikapteeni Benjamin Jauhiaiselle kuuluneita dokumentteja, jääkäriupseerin lakki ja jääkäripioneerien pistin sekä jääkärien paraatipistin.

Näyttelyn on tarkoitus olla avoinna vuoden loppuun asti. Kirvesmiehen suunnitelmissa on saada kokoelmistaan pysyvä vapaussodan museo ja näin turvata esineistön tulevaisuus yhtenä kokonaisuutena.

Näyttely on avoinna Pääesikunnan keskuspaviljongissa neuvotteluhuone Juntilassa. Puolustusvoimien ulkopuo-

Majuri Ville-Veikko Kirvesmies on vuosien työllä ja taloudellisilla uhrauksilla kerännyt ainutlaatuisen mm. vapaussotaan liittyvän kokoelman. Kuva Klaus Alanen.

liselle henkilöstölle on mahdollista päästä tutustumaan näyttelyyn ottamalla yhteyttä majuri Kirvesmieheen sähköpostiosoitteeseen kirvesmies.schmarden27@gmail.com.

Jääkärivitriinissä on esillä jääkäriin liittyviä esineistä ja merkkejä. Kuva V-V Kirvesmies.

Jääkäriampumamerkki olikin koekappale

Kysyimme Parole 4/2015:ssa kuka tuntee oheisen merkin. Merkki sisältyi majuri Ville-Veikko Kirvesniemen Jääkärikerhossa pitämään esitelmään. Kirvesmies ei tiennyt, mikä hänen kokoelmaansa sisältynyt merkki oli.

Antti Matikkala kirjoitti: vastauksena Parole 4/2015 olleeseen kysymykseen: Tillanderin työkirjan (kuva ohessa) mukaan kyseessä on "Armens skyttemärke", jota on valmistettu 1929. Ei kovin täsmällinen tieto, mutta askel eteenpäin.

Ville-Veikko Kirvesmiehen vastaus: Minulla on tuo merkki ja siinähan on tsakon alapuolella jääkäripataljoonan numero 27. Lisäksi tsakossa on kokardi ja leukaremmi.

Eli siis puolustusvoimien ampu-mamerkki ja ilmeisesti valmistettu Tillanderilla, mistä kertoo työkirjan luonnos.

Lisää tietoa löytyikin jääkärikanslian arkistosta. Maisa Crockfordilta tuli kopio, jossa seuraavat kaksi tekstnpätkää:

Johtaja Honkanen (Tillander) soittaa lähiaikoina siitä jääkärimitalista, jota eräs Tillanderin työntekijä kävi

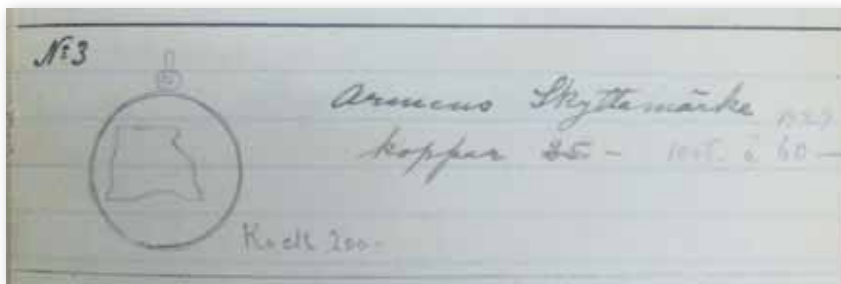

Nyt siis tiedämme, että tämä on koekappale "Armens skyttemärkiin".

täällä näyttämässä (toisella puolen jääkärimerkki ja toisella saksal. kypära. Mitali noin 35 mm halkaisijaltaan). Tutkii, jos voisivat lahjoittaa sen Jääkäriilitolle.

Paul Voss on kirjoittanut seuraavan lapun:

Keväällä 1987 Jussi Nurmi: Kuvattu mitali on ollut **ehdotus**, joka ei sitten johtanut toimenpiteisiin eikä totetunut. Tarkemmin ei Jussi Nurmi asiaa muistanut.

Tässä kopio Tillanderin työkirjasta vuodelta 1929.

Jääkärien paluupäivä Vaasassa

JP 27:n Perinneyhdistyksen Vaasan osasto vietti jääkärien kotiinpaluun 98.muistopäivää, Jääkäripäivää, perinteisin kunnianosoituksin. Kunnianosoituskäynnit tehtiin Vaasaan haudattujen Jääkärien hautamuistomerkillä, Jääkäripatsaalla ja Perinnemuurilla, jossa on muistolaatat Jääkäripataljoona 27 (25.2.1918) ja Kaartin Jääkäripataljoona 1918-1934.

Päivä on myös osaston vuosipäivä ja siihen sisältyy myös vuosikokous ja Jääkäripäivällinen.

Jääkäripatsaalle seppeleen laskivat jääkärien pojat Mauno Hintsala (vas.) ja Karl-Henrik Lanamäki sekä Monica Latvala. Kuva: Raimo Latvala.

Kiitoksia 100-juhlien onnistumisesta

JP27:n perinneyhdistys kiitti liikkeen 100-vuotisjuhlien onnistumiseen vaikuttaneita miehiä. Musiikkieverstiluutnantti Jyrki Koskisen (vas.) käsialaa oli Finlandia-talon 100-vuotiskonsertti toissa syksynä. Musiikkieverstiluutnantti (evp.) Elias Seppälä (keskellä) puolestaan vastasi Hohenlockstedtin juhlien musiikista vuosi sitten. Puolustusvoimien lehden Ruotuväen päätoimittaja Mikko Ilkko hoiteli lehteensä näyttävät jutut 100-juhlallisuuksista. Kiitokset jaettiin yhdistyksen viirien muodossa, jotka jakoi yhdistyksen puheenjohtaja Pertti Laatikainen (oik.). Kuva: Jukka Knuuti.

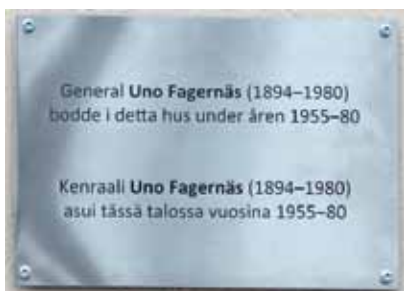

OSASTOJEN YHTEYSHENKILÖT

Osasto	Nimi	Puhelin	Sähköposti
Etelä-Karjala	Ignatius Jorma K.O.	040 503 6499	jorma.ignatius@iki.fi
Etelä-Pohjanmaa	Passi Juhani	050 322 3469	juhani.passi@netikka.fi
Helsinki-Uusimaa	Hakkarainen Arno	050 383 5486	arno.hakkarainen@gmail.com
Kainuu	Kinnarinen Tero	050 496 6456	tero.kinnarinen@gmail.com
Kanta-Häme	Kiviniemi Pertti	0400 846 956	perttikivi@hotmail.com
Keski-Suomi	Porvali Martti	040 937 9008	porvalit@gmail.com
Kuopio	Räihä Seppo	040 591 4611	sepporaiha@gmail.com
Kymenlaakso	Mikkonen Paavo	044 550 9375	paavo.mikkonen@pp.inet.fi
Lappi	Aherto Markku	0400 823 520	markku.aherto@pp.inet.fi
Länsi-Pohja	Hiukka Pentti	040 593 9082	pentti.hiukka@pp2.inet.fi
Oulu	Puonti Pertti		pertti.puonti@gmail.com
Pirkanmaa	Tulosmaa Timo	040 744 0565	timo.tulosmaa@outlook.com
Päijät-Häme	Iisakkala Ari-Ilmari	0500 761 676	a-i.iisakkala@phnet.fi
Satakunta	Vehanen Alpo	0400 593 727	alpo.vehanen@dnainternet.net
Vaasa	Ehrnrooth Martti	0500 663 939	martti.ehrnrooth@veo.fi
Varsinais-Suomi	Vuontela Kyösti	0500 910 402	kyosti.vuontela@gmail.com

Jääkärikenraali Uno Fagernäs in asuintalon seinään muistolaatta

Pietarsaareissa vuoteen 1959 asuneen Kari Narsin esittämä ajatus muistolaatan kiinnittämiseksi jääkärikenraalin asunnon, Sibeliusaukio 2B:n sisäänkäynnin viereen, toteutui 18.2.2016. Kaupungin hankkiman laatan paljasti kaupunginhallituksen puheenjohtaja Peter Boström. Pieni-muotoisessa paljastamistilaisuudessa kenraalin pojanpoika Peter Fagernäs esitti kiitoksensa kaupungille ja kertoi muistosanoissaan isoisästään, joka oli heille kotioloissa pelkkä "fafa", vaari ennemmin kuin kenraali. Myös aloitteen tekijä Kari Nars käytti puheenvuoron henkilökohtaisista muistoistaan kenraalista. Kuulijoille jäi varmasti mieleen nuoren ylioppilaan Frans Unon opiskeluaika. Ensimmäinen Helsingin yliopistoon ja sitten salaa Ruotsin kautta Saksaan jääkärikoulutukseen. Aikojen vaarallisuudesta kertoo, että lähimmätkin sukulaiset uskoivat pojan opiskelevan papiksi Tukholmassa. Vuonna 1918 Suomeen ei palannut pappi, vaan jääkärikapteeniksi ylennetty upseeri.

Teerijärveltä jääkärikenraaliksi

Uno Fagernäs syntyi Teerijärvellä yhdentoista sisaruksen suurperheeseen 1894. Kotikylän kansakoulussa

Jääkärikenraali Uno Fagernäs 1894–1980 öljyvärein ikuistettuna Vaasan upseerikerhon seinällä.

alkanut opintie jatkui Pietarsaareissa 1908. Ylioppilaaksi tulon jälkeen 1914 hän aloitti lääketieteen opinnot Helsingissä, mutta ne olivat tuskin päässeet alkuun kun Uno serkkunsa, myöhemmin Jääkärieversti, Rafael Bergin kanssa lähti sotilasoppiin Saksaan. Fagernäs alias Fichte saapui jääkärien pääjoukon mukana Vaasaan 25.2.1918, Lockstedter Lagerin ja Saksan itärintaman vuosien jälkeen, kapteeniksi ylennettynä. Fagernäs in pitkä ja ansiokas ura Puolustusvoimien palveluksessa hänen ottaessaan vastaan JR1:n IIP:n 3.K:n eli Laihian komppanian päällikkyuden.

Vapaus sodan jälkeen ansioluetteloon kertyi lukuisia vakansseja mm. Polkupyöräpataljoona PPP2:n komentajuus Valkjärvellä Karjalan kannaksella.

Talvisodan taisteluissa everstiluutnantiksi ylennetty Fagernäs oli mukana Suomussalmen ja Raatteen tien ratkaisuisissa ja sodan loppuvaiheessa Pitkärannan Nietjärven alueella johtaen taisteluosasto Kilpaa.

Everstiksi Fagernäs ylennettiin 4.4.1940 ja heti sen jälkeen hänet määrättiin 15.Divioonan komentajaksi ja samana vuonna Pohjois-Pohjanmaan Sotilasläänin komentajaksi, sitä seurasi Oulun Sotilasläänin komentajuus ja, jatkosodan syttymisen kynnyksellä, III AK:aan kuuluvan 3. Divisioonan komentajuus.

Sodan puhjettua Siilasvuon johtaman III AK:n joukot jaettiin kahteen taisteluosastoon joista eteläisimmän, osasto Fagernäs in, tuli saamansa käsikyn mukaan ylittämään raja päävoimin Raatteen-Vuokkiniemen suunnassa tavoitteena Uhtua. Sitä ei koskaan saavutettu ja eteneminen pysähtyi asemasodaksi. Osastoon kuului myös alueella toimivia AOK Norwegianin saksalaisjoukkoja. Kenraalimajuriksi Fagernäs ylennettiin 16.11.1942.

Maaselän kannaksella operoivien 1.Divisioonan komentajana Fagernäs toimi 21.10.1943 lähtien sodan loppuun johtaen joukkonsa vetäytymisvaiheen. Sodan jo päättyttyä esikunnan juna lähti Enon asemalta 18.11.1944 kohti Turkua jossa divisioona kotiutettiin.

Sodan jälkeen Fagernäs ehti toimia mm. Pohjois-Suomen ja Keski-Suomen Sotilasläänien komentajana.

Fagernäs nimitettiin 1.12.1952 Pohjanmaan Sotilasläänin komentajaksi. Lähes neljä vuosikymmentä kestänyt ansiokas palvelus Puolus-

tusvoimissa päättyi eläköitymiseen 1.3.1954 lääninkomentajan tehtävistä

Pietarsaarelainen Fagnäsistä tuli "kun Paul Hallvar, Pietarsaaren kaupunginjohtaja, houkutteli meidät asettamalla käyttöömme asunnon". Fagnäs valittiin myöhemmin raastuvanoikeuteen oikeusneuvosmieheksi. Hän toimi myöhemmin myös kaupungin väestösuojelupäällikkönä samoin kuin ruotsinkielisen työväenopiston suomen- ja ranskankielen opettajana.

Sanomalehtien teräväkynäisenä kolumnistina hänet myös pian opittiin tuntemaan, sillä hän oli eläkeläinen, jolla oli sana hallussa. Hän oli luonteva puhuja ja hän myös kirjoitti mielellään.

Useinkaan hänen mielipiteensä ja lehtiartikkelinsa eivät myötäilleet yleistä näkemystä, vaan hän moitti usein päätöksentekijöitä liiallisesta Neuvostoliiton myötäilystä.

Fagnäs johtajana

Fagnäsin johtamistyyli poikkesi monen muun jääkäriupseerin tavasta suhtautua alaisiinsa. Kenraaliluutnantti Ensio Siilasvuo totesi viisikymmentä vuotta Uhtuan tapahtumien jälkeen "Ihailen Fagnäsiä sotilaana ja ihmisenä", myös Wolf Halsti kuvaa kirjassaan "Aika vaatii veronsa"

Itsenäisen Suomen ensimmäisen tykistöskoulun muistomerkki paljastettiin Pietarsaassa vuonna 1968. Kaupunginhotellissa pidetyssä iltajuhlassa jääkärimajuri Curt Björklund luovutti Pietarsaaren Reserviupseerikerholle karoliinien miekan, jonka vastaanotti kerhon kunniapuheenjohtaja jääkärikenraalimajuri Uno Fagnäs.

Fagnäsiä "hän ajoi divisioonaansa löysin valjain", joka kertoo siitä, että Fagnäs salli vapauksia vastuun ja vallitsevan tilanteen rajoissa. Muutamia vuosia sodan päättymisestä hän eräässä puheessaan toteaa. "Kuria ei luoda nujertamalla alaisten tahto ja tekemällä heistä automaattisesti toimivia koneita ja sokeasti tottelevia työkaluja kuten monet alokkaiden kouluttajat luulevat."

Entisenä Vaasan suojeluskuntapiirin päällikkönä hän ymmärsi vapaaehtoisen työn arvon maanpuolustukselle. Ennen talvisotaa Teerijärvellä pidettyjen suojeluskuntapiirin hiihtomestaruuskilpailujen yhteydessä pitämässään puheessa hän totesi, että "Suojeluskunta on perustettu puolustamaan Isänmaata ja laillista yhteiskuntajärjestystä ja kuuluu tasavallan sotavoimiin -jäseneksi voi liittyä jokainen hyvämaineinen suomalainen mies, joka on lojaali isänmaata ja sen laillista yhteiskuntajärjestystä kohtaan." Hän meni jopa niin pitkälle kannanotossaan, että sanoi "henkilö, joka luokkasyistä kieltäytyy liittymästä Suojeluskuntaan ei omaa moraalista kotipaikkaoikeutta tässä maassa".

Tämän jälkeen hän osoitti tilastoin kaikkien yhteiskuntaluokkien edustajia olevan Suojeluskuntien toiminnassa.

Arvostuksensa reserviupseereihin hän osoitti osallistumalla Vaasan Reserviupseeripiirin toimintaan. Hänet valittiin piirin kaikkien keskeisimpien kerhojen kunniapuheenjohtajaksi.

Lähteet:

Generalen från Terjärvi, ISBN 952-90-5131-X, vapaasti suomennettuna Suomen Rintamamiehet 1930-45, 3. Div.

Taphtumia

JP27:n perinneyhdistyksen kesäretki Kainuuseen 13.–14. elokuuta

Alustava ohjelma

LAUANTAI 13.8

09.00	Kokoontuminen Kainuun prikaatilla
09.00–09.45	Kaipr.n esittely,
09.45.–11.00	Siirtyminen linja-autolla Kuhmoon. Matkalla perehdytään teoriassa Kuhmon suunnan tapahtumiin talvisodassa.
11.00.–18.00	Kierretään oppaan johdolla keskeisillä talvisodan taistelupaikolla Kuhmossa, ohessa lounas.
18.00–19.15	Paluu Kajaaniin ja majoittuminen
20.00	Päivällinen

SUNNUNTAI 14.8

09.00–11.00	Perehtyminen Kajaaninjoen varressa sijaitseviin kulttuurikohteisiin ja muisto- merkkeihin. Siirtymiset jalan. Kokonais- matka noin 1 km. – Linnan rauniot, jonka räjäyttämistä tulee tänä keväänä kuluneeksi 300 vuotta – Jääkärimuistomerkki – Eino Leino – Heikki Savolainen.
-------------	---

Sotahistorian oppaana toimii majuri Lassi Piirainen, hän on erittäin syvällisesti perehtynyt talvisodan tapahtumiin Kuhmossa.

Muita huomioita: Lauantaina 13.8 aamulento on Kajaanissa 09.30, VR:n elokuun aikataulua ei ole vielä vahvistettu. Majoitus vaihtoehdoksi suosittelen Scandic hotellia, jossa voimme nauttia lauantaina päivällisen. Hotellin tarjous 80€/vrk yhden hengen standard-huone, 89€/vrk kahden hengen standard huone.

Lisätietoja: Tero Kinnarinen, 050 496 6456 tai tero.kinnarinen@gmail.com

Kirjallisuutta

Lisää tarinaa sotiemme panssaritorjunnasta

Panssarinmurskaajat

Panssaritorjunta talvi- ja jatkosodassa

Simo Liikasen

Gummerus 2014. 352 sivua, kuvitettu.

Kuulin Simo Liikasen esityksen talvisodan panssaritorjunnasta panssariseminaarissa helmikuussa. Esitelmä oli sen verran hyvä, että hankin hänen pari vuotta aiemmin aiheesta kirjoittamansa kirjan.

Kirjaa vaivasi sama vika, kuin tällä paikalla aiemmin esitellyssä Juha Vahtolan kirjassa "Tankit tulee" (Parole 4/2015): Käydään turhan tarkkaan läpiyleisesti tunnettua sotien kulkua. Jokaista taistelua ei tarvitse selostaa. Pitäisi keskittyä enemmän kokonaisuuksiin, yhteenvetoihin ja mielellään johtopäätöksiin.

Kirjan kansikuva on harvinaisen huonosti valitti aseteltu "tilannekuva". Jos

kuvan vasemmassa reunassa tähtäilevä soturi laukaisi panssarinyrkkinsä, tappaisi häneen aseensa perästä purkautuva tulisiuhku vieressä olevan aseveljen.

Nyt tiedän varsin paljon sotiemme panssaritorjunnasta. Mutta jatkan silti teemaa ja otan lukuohjelmaan hyllyssä pölyttyneen Erkki Käkelän 2000 julkaistun "Marskin panssarituhoojat". Sisällysluettelon mukaan löydän tästä järkäleestä (576 sivua) niitä asioita, joita Vahtolan ja Liikasen kirjoista puuttuivat.

Jukka Knuuti

Schmardenin taistelusta 100 vuotta

25.7.2016

Heinäkuun 25. päivänä juhlii pioneeriaselaji vuosipäiväänsä Schmardenin taistelun muistoksi. Vuosipäivänä me kunnioitamme niitä jääkäripioneereja, jotka osallistuivat tuohon hyökkäykseen. Heidän myötäan syntyi itsenäistyvän Suomen puolustusvoimien pioneeriaselaji.

Kuninkaallinen Preussilainen Jääkäripataljoona 27 oli siirretty rintamavastuuseen Misse-joella 10.6.1916. Jääkäripioneerikomppania sai 21.7.2016 käskyn valmistautua lähtöön ja seuraavana päivänä komppania siirtyi kohti rintamaa uudelle majoitusalueelle Saleen.

24.7. illalla komppania ryhmitettiin yhdessä saksalaisen jääkäripataljoonan kanssa Schmardenissa hyökkäystä varten ja keskiyöllä käynnistyi hyökkäys venäläisten eteentyönnettyä asemaa vastaan. Hyökkäys onnistui ja vihollisen eteentyönnetty asema tuhottiin. Jää-

Voit tukea Schmardenin muistomerkkihanketta ostamalla oheisen pinssin. Hinta on, yllätys, yllätys 27 euroa.

käripataljoona 27:n historiassa tämä taistelu jäi ainoaksi hyökkäystaisteluksi, johon jääkärit näin suurella joukolla ottivat osaa. Jääkäripioneerikomppania kärsi yhden kaatuneen, yhdeksän haavoittuneen ja yhden kadonneen tappiot. Taistelun jälkeen suomalaiset jääkäripioneerit saivat erityisen kiitoksen saksalaiselta prikaatin komentajalta ja heidän saavutuksensa mainittiin Saksan 8. Armeijan päiväkäskyssä. Kuusi mukana ollutta jääkäripioneeria palkittiin rautaristillä.

Vuonna 2016 heinäkuussa tulee kuluneeksi 100 vuotta siitä, kun jääkäripioneerit osoittivat kykynsä Schmardenin taistelussa. Tätä merkkivuotta juhlistetaan pystyttämällä muistomerkki taistelupaikalle.

Paljastustilaisuuden johtaa pioneeritarkastaja eversti Jouko Rauhala 25.7.2016 klo 12.50 alkaen. Tarkempi aikataulu ja ohjelma julkaistaan Parolen numerossa 2/2016.

Muistomerkkialue on ahdas ja paljastustilaisuuden aikana ajoneuvojen pysäköinti sinne on hankalaa. Valtatie alueen läpi on varsin vilkasliikenteinen, joten alueella liikuttaessa on syytä varovaisuuteen.

Paljastustilaisuuden jälkeen muistomerkkillä toimii asiantuntijaoppaita, jotka kertovat Schmardenin taistelusta ja jääkärien taipaleesta Latviassa.

Laivamatka • Vihdin Liikenne Oy

JP 27:n pioneerimatka Latviaan 23.–26.7.2016 (4 pvää)

Asiantuntijaoppaana toimii prikaatinkenraali Asko Kilpinen ja vastuullisena matkanjärjestäjänä Vihdin Liikenne Oy VL-Matkat, rekisteritunnus 4074/00/Mj Mv.

23.7.2016 LAUANTAI

- 07:20 Tapaaminen Helsingin Länsisatamassa 1. kerroksessa **KOHTAUSPAIKKA**-pylvään luona, jossa asiantuntijaopas jakaa osallistujille laivaliput. Siirtyminen Eckerö Linen laivaan. Matkatavarat voidaan jättää merimatkan ajaksi Vihdin Liikenteen sinivalikoiseen bussiin, joka odottaa satamarakennuksen ulkopuolella tilausbusseille varatulla parkkipaikalla. Huom: passi tai matkustusta varten myönnetty henkilökortti tulee kuitenkin olla mukana laivassa.
- 07:30 Bussin laivaus.
- 08:30 Eckerö Linen M/S Finlandia suuntaa kohti Tallinnaa.
- 09:30 Buffet-aamiainen laivassa, 2. kattaus 8. kerros.
- 11:00 Saapuminen Tallinnaan. Siirtyminen satamassa odottavaan Vihdin Liikenteen bussiin. Ajo kohti Riikaa, n. 310 km. Pysähtyminen Märjamaan kirkolla ja Tahkurannassa Viron 1. presidentin Konstantin Päsin synnyinkodin paikalla olevalla muistomerkillä.
- n.18:00 Majoittuminen hotelliin Radisson Blu Hotel Daugava****, Hotelli sijaitsee n. 1 km kävelyetäisyydellä Riian vanhasta kaupungista, Daugava-joen varrella. <https://www.radissonblu.com/en/hotel-riga>
- 20:00 Illallinen hotellissa.

24.7.2016 SUNNUNTAI

- Aamiainen hotellissa.
- 09:00 Lähtö hotellilta asiantuntijaoppaan johdolla tutustumiskierrokselle Riian vanhassa kaupungissa. Kierrokseen sisältyy muun muassa käynti Latvian sotamuseossa. Kierroksen aikana mahdollisuus omakustanteiseen kahvi/lounastaukoon.
- 13:30 Lähtö bussilla Missejoen taistelualueelle, missä käydään Gallinin jääkärihaudalla. Paluu Riikaan.
- 17:00 Omakustanteinen ruokailu ravintola Lidossa, Riiassa. Ravintolassa on useita seisovia pöytiä, joista jokainen voi valita mieluisansa kassalla maksettavan aterian.
- n.19:00 Paluu hotelliin. Omaa aikaa.

25.7.2016 MAANANTAI

- 09:00 Lähtö hotellilta bussilla Jurmalan merenrantakaupunkiin (n. 20 km), josta ajo edelleen Riianlahden jääkäriasemiin ja hautausmaalle. Matka jatkuu Schlokenbekin (Slokenbeka) kartanolinnaan ja sieltä Tukumsiin, jossa mahdollisuus omakustanteiseen kahvitaukoon. Tukumsista ajetaan Schmardeniin (Smarde),. Muistomerkin paljastukseen liittyvät tapahtumat tarkentuvat kesäkuun alkuun mennessä. Liikenne- ja turvallisuusjärjestelyistä johtuen on varauduttava muutaman sadan metrin kävelyyn muistomerkillä. Seremonioiden minuuttiaikataulu vahvistetaan myöhemmin. Kukkien lasku muistomerkillä. Paljastustilaisuuden jälkeen palataan hotelliin Riikaan
- 20:00 Juhla-illallinen hotellissa.

26.7.2016 TIISTAI

- Aamiainen hotellissa.
- 08:30 Huoneiden luovutus ja lähtö hotellista. Käynti kauppahalleilla ja sankarihautausmaalla.
- 10:00 Ajo kohti Tallinnaa. Matkalla käynti suomalaisen pommikoneen II ms:n aikaisella putoamispaikalla ja suomalaislentäjien muistomerkillä Saulkrastissa, Latviassa. Pysähtyminen Salacgrivassa, jossa ostosaikaa.
- 13:00 Lounas ravintola Lepaninassa, joka sijaitsee Viron puolella Kaplissa, lähellä Latvian rajaa.
- n.17:00 Saapuminen Tallinnaan. Ostosaikaa satamassa.

-
- 17:45 Bussin laivaus. Matkatavarat voidaan jättää bussiin merimatkan ajaksi lukuun ottamatta alkoholijuomia, huomioithan tullin määräykset*.
18:45 Lähtö Eckerö Linen M/S Finlandialla Helsinkiin.
21:15 Saapuminen Helsinkiin Länsiterminaaliin.

Hinta:

Matkan hinta on **485 €** per henkilö kahden hengen huoneessa majoittuen, kun osallistujia on **vähintään 30**. Yhden hengen huoneen **lisämaksu on 86 €/koko ajalta**.

Hintaan sisältyy:

- laivamatkat kansipaikoin Helsinki-Tallinna-Helsinki
- buffet-aamiainen laivassa menomatalla
- 3 yötä Riiassa hotellissa Radisson Blu Hotel Daugava****
- hotellin uima-altaan ja kuntokeskuksen vapaa käyttö aukioloaikoina
- 3 x aamiainen, 1 x lounas, 2 x illallinen
- ohjelman mukaiset kuljetukset Vihdin Liikenteen bussilla
- sisäänpääsyt käyntikohteisiin
- asiantuntijaoppaan palvelut

Hintaan ei sisälly:

- laskutuslisää 5 €/lasku
- matkavakuutusta
- alkoholijuomat aterioilla

Sitova vahvistus matkalle mielellään jo toukokuun alussa, jolloin lähetämme ennako- ja loppulaskun.

Ennakon eräpäivä 13.5 ja loppumaksu 9.6.

Suosittelemme sellaisen matkavakuutuksen hankkimista, johon sisältyy peruutusturva sairastilanteiden varalta. Sovellamme Vihdin Liikenne Oy:n erityisehtoja matkan peruuntumistilanteissa.

***Tullin määräysten mukaisesti EU:sta tuotujen alkoholijuomien verovapauden edellytyksenä on niiden kuljettaminen henkilökohtaisesti maihin käsimatkatavarana. Bussin tavaratilassa kuljettaminen laivamatkan aikana ei siis ole sallittua.**

HUOM: MATKALLE MUKAAN PASSI TAI VIRALLINEN POLIISIN MATKUSTUSTA VARTEN MYÖNTÄMÄ HENKILÖKORTTI.

Ystävällisin matkaterveisin,

Vihdin Liikenne Oy VL-Matkat

Albertinkatu 22-24 A 2

00120 Helsinki

Puh. 09 – 444 774

Sähköposti: myynti@vihdinliikenne.fi

www.vihdinliikenne.fi

Lentomatka • Vihdin Liikenne Oy

JP 27:n pioneerimatka Latviaan 23.–26.7.2016 (4 pvää)

Asiantuntijaoppaana toimii eversti Sampo Ahto ja vastuullisena matkanjärjestäjänä Vihdin Liikenne Oy VL-Matkat, rekisteritunnus 4074/00/Mj Mv.

23.7.2016 LAUANTAI

- 14:10 Kokoon-tuminen Helsinki-Vantaan lentoasemalla Terminaalissa 2, jossa Vihdin Liikenteen edustaja jakaa osallistujille lentoliput pääovista sisään tultaessa R-kioskin edustalla. Hänet tunnistaa sinivalkoisesta Vihdin Liikenne VL-Matkat –kyltistä.
- 16:10 Lähtö Finnairin lennolla AY 125 Riikaan.
- 17:20 Saapuminen Riikaan.
Siirtyminen paikalliseen bussiin, joka on ryhmää vastassa Riian lentoaseman parkkipaikalla. Bussissa on kyltti ”JP 27”. Ajo suoraan hotellille.
- n.18:30 Majoittuminen hotelliin Radisson Blu Hotel Daugava****, osoite: Ku u iela 24.
Hotelli sijaitsee n. 1 km kävelyetäisyydellä Riian vanhasta kaupungista, Daugava-joen varrella.
<https://www.radissonblu.com/en/hotel-riga>
- 20:00 Illallinen hotellissa.

24.7.2016 SUNNUNTAI

- Aamiainen hotellissa.
- 09:00 Lähtö hotellilta asiantuntijaoppaan johdolla tutustumiskierrokselle Riian vanhassa kaupungissa. Kierrokseen sisältyy muun muassa käynti Latvian sotamuseossa. Kierroksen aikana mahdollisuus omakustanteiseen kahvi/lounastaukoon.
- 13:30 Lähtö bussilla Missejoen taistelualueelle, missä käydään Gallinin jääkärihaudalla.
Paluu Riikaan.
- 17:00 Omakustanteinen ruokailu ravintola Lidossa, Riiassa. Ravintolassa on useita seisovia pöytiä, joista jokainen voi valita mieluisansa kassalla maksettavan aterian.
- n.19:00 Paluu hotelliin. Omaa aikaa.

25.7.2016 MAANANTAI

- Aamiainen hotellissa.
- 09:00 Lähtö hotellilta bussilla Jurmalan merenrantakaupunkiin (n. 20 km), josta ajo edelleen Riianlahden jääkäriasemiin ja hautausmaalle. Matka jatkuu Schlokenbekin (Slokenbeka) kartanolinnaan ja sieltä Tukumsiin, jossa mahdollisuus omakustanteiseen kahvitaukoon.
Tukumsista ajetaan Schmardeniin (Smarde). Muistomerkin paljastukseen liittyvät tapahtumat tarkentuvat kesäkuun alkuun mennessä. Liikenne- ja turvallisuusjärjestelyistä johtuen on varauduttava muutama sadan metrin kävelyyn muistomerkillä. Seremonioiden minuuttiaikataulu vahvistetaan myöhemmin. Kukkien lasku muistomerkillä. Paljastustilaisuuden jälkeen palataan hotelliin Riikaan.
- 20:00 Juhla-illallinen hotellissa.

26.7.2016 TIISTAI

- Aamiainen hotellissa.
- 08:30 Huoneiden luovutus. Kiertoajelu Riiassa.
Kaupunkikierrokseen sisältyy käynnit kauppahalleilla, sankarihautausmaalla ja Miehitysajan museossa. Kierroksen aikana pidetään omakustanteinen kahvitauko.
- 12:30 Lähtö bussilla Riian lentoasemalle.
- 14:20 Finnairin lento AY 122 lähtee Helsinkiin.
- 15:35 Laskeutuminen Helsinki-Vantaan lentoasemalle.
- 14:20 Finnairin lento AY 122 lähtee Helsinkiin.
- 15:35 Laskeutuminen Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Hinta:

Matkan hinta on **654 €** per henkilö kahden hengen huoneessa majoittuen, kun osallistujia on **vähintään 30**. Yhden hengen huoneen lisämaksu on **86 €/koko ajalta**.

Hintaan sisältyy:

- Finnairin suorat lennot Helsinki - Riika – Helsinki sisältäen matkatavarat ruumaan 23kg/hlö
- 3 yötä Riiassa hotellissa Radisson Blu Hotel Daugava****
- hotellin uima-altaan ja kuntokeskuksen vapaa käyttö aukioloaikoina
- 3 x aamiainen ja 2 x illallinen hotellissa
- ohjelman mukaiset bussikuljetukset Latviassa
- sisäänpääsyt käyntikohteisiin
- asiantuntijaoppaan palvelut

Hintaan ei sisälly:

- laskutuslisää 5 €/lasku
- matkavakuutusta
- alkoholijuomat aterioilla

Lentolippujen osalta matkan sitova vahvistus meille viimeistään 15.4 perjantaina. Veloitamme ennakon matkasta 265 €/hlö heti vahvistuksen jälkeen. Loppumaksu eräännyy 9.6.

Suosittelemme sellaisen matkavakuutuksen hankkimista, johon sisältyy peruutusturva sairastilanteiden varalta. Sovellamme Vihdin Liikenne Oy:n erityisehtoja matkan peruuntumistilanteissa.

HUOM: MATKALLE MUKAAN PASSI TAI VIRALLINEN POLIISIN MATKUSTUSTA VARTEN MYÖNTÄMÄ HENKILÖKORTTI.

Ystävällisin matkaterveisin,

Vihdin Liikenne Oy VL-Matkat

Albertinkatu 22-24 A 2

00120 Helsinki

Puh. 09-444 774

Sähköposti: myynti@vihdinliikenne.fi

www.vihdinliikenne.fi

Bussi-laivamatka • Kymen Charterline Oy

Muistomerkki Schmardeniin 2016, Riika 24.–26.7.2016

Muistomerkki Schmardeniin 2016” on projekti, jonka tavoitteena on pystyttää muistomerkki Schmardeniin (Smârde, Latvia) taistelun 100-vuotispäiväksi 25.7.2016. Projektin toimeenpanija on 15.4.2011 perustettu Schmardenin muistomerkkitoimikunta, joka toimii Pioneeriaselajin liiton yhtenä toimikuntana. Muistomerkkin paljastaminen vuonna 2016 on osa Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksen valmistelemaa 100-vuotisjuhlallisuuksia.

1. pv, 24.7.2016 SUNNUNTAI

- Lisämaksusta bussikuljetukset seuraavilta reiteiltä: Imatra-Lapperanta-Kouvola-Kotka-Porvoo, Parkano-Ikaalinen-Nokia-Tampere-Valkeakoski tai Raisio-Turku-Salo
- Klo 9:00 Saapuminen Helsingin länsisatamaan. Suoraan satamaan tulleet voivat viedä matkatavarat bussiin. Laivalippujen jako
- Klo 10:30-12:30 Laivamatka Helsinki – Tallinna, Ms Star / Superstar –aluksella, lisämaksusta aamiainen
- n. Klo 13:00-18:00 Bussimatka Riikaan, matkalla tauko
- Majoittuminen Radisson Blu Hotel Latvija, 2hh <https://www.radissonblu.com/en/latvijahotel-riga>
- Lisämaksusta illallinen

2. pv, 25.7.2016 MAANANTAI

- Hotelliaamiainen
- Tutustuminen jääkäreiden taistelupaikkoihin Riian-lahdella ja vasta paljastettuun Jääkäripioneerien muistomerkkiin Schmardenissa. Tarkempi ohjelma ilmoitetaan myöhemmin.

3. pv, 26.7.2016 TIISTAI

- Hotelliaamiainen
- Klo 10:00 Lähtö hotellilta Tallinnaan
- Vapaata aikaa Tallinnassa
- Klo 18:30 Siirto satamaan
- Klo 19:30-21:30 Laivamatka Tallinna – Helsinki, Ms Star / Superstar –aluksella, lisämaksusta illallinen. Matkatavarat saa olla laivamatkan ajan bussissa.
- Paluukuljetus omalle paikkakunnalle lisämaksusta

Hinta:

295 € / hlö

Hinta sisältää:

- Laivamatka Helsinki – Tallinna – Helsinki matkaohjelman mukaan. Matkatavarat mahdollista viedä bussiin laivamatkan ajaksi.
- Bussikuljetukset matkaohjelman mukaan
- Majoitukset Riiasa, Radisson Blu hotel Latvija, 2hh
- Hotelliaamiaiset

Lisämaksusta:

- Liitântäkuljetukset satamaan ja takaisin 15€ / hlö / suunta
- Yhdenhengenmajoitus 75 €
- Ruokapaketti 75 €, sisältää laiva-aamiaisen 24.7., illallisen Riiasa 24.7. (sis.kuljetukset) ja laivaillallisen 26.7.

Sitovat ilmoittautumiset matkalle ke 1.6.2016 mennessä Kymen Charterline Oy:lle ensisijaisesti kotisivujen kautta www.bussimatkatoyisto.bussimatkat.fi. Varaukset myös puhelimitse 020 710 9705 (ma-pe 09:00-16:00) tai sähköpostitse info@bussimatkatoyisto.fi. Ilmoittautumisen yhteydessä ilmoitetaan matkustajien nimet, syntymäajat, laskutusosoite, puhelinnumero ja mahdolliset lisäpalvelut. Matkustajat saavat matkaohjelman ja laskun postitse kotiin ilmoittautumisen jälkeen. Maksu on myös mahdollista suorittaa käteisellä tai korttimaksuna Kymen Charterline Oy:n toimistossa: Torikatu 2, 45100 KOUVOLA.

19. Jääkäriseminaari "Aatteista taisteluun"

**Jääkäriseminaari järjestetään sunnuntaina 17.4.2016 klo 13.00
Kortesjärvellä Purmojärven koululla,
Purmojärventie 739, 62470 PURMOJÄRVI**

Klo 10.00 Jumalanpalvelus Kortesjärven kirkossa
Klo 11.00 Yhteisvastuulounas seurakuntatalolla
Klo 13.00 Jääkäriseminaari

Musiikkia Ylihärman puhallinorkesteri kapellimestari Paavo Mularin johdolla
Seminaarin avaus, Kauhavan kaupunginjohtaja Markku Lumio

"Suomen jääkäriiliike esimerkkinä ensimmäisen maailmansodan separatisti- ja vierastaistelijaliikkeistä",
Jussi Jalonen, FT

"Schmarden - jääkäripioneerien hyökkäystaistelu", Vesa Valtonen, everstiluutnantti, ST

Kahvitauko

"Simon Maaninkajärven kahakka 11.12.1916", Erkki Paaso, kotiseutuneuvos,
Paneelikeskustelu

Bussikuljetus seurakuntatalolta seminaari paikalle ja takaisin

Tervetuloa!

Jääkärikerho

**Jääkärikerho järjestää esitelmätilaisuuden 13.4.2016 Jääkärikansliassa,
Pohjoisranta 20 A klo 17.30 alkaen.
Esitelmän pitää konsuli Jyrki K. Talvitie aiheesta " Merisotakirjan kirjoittaminen".**

Osasto tarjoaa kahvit jonka vuoksi toivotaan etukäteisilmoittautumiset.

Ilmoittautumiset:

Arno Hakkarainen, arno.hakkarainen@gmail.com tai 050-383 5486 (iltaisin)

Tervetuloa esitelmätilaisuuteen

Johtokunta

Suomi ei ole julkaissut yhtään postimerkkiä sotalaivoistaan

Jääkärikerho sai alkutalvesta kuulla ja myös nähdä kaksi esitelmää, jotka liittyivät yhteen: postimerkkejä ja -kortteja.

Kommodori evp. **Kai Varsio** esitteli väitöskirjaansa, jonka aiheena oli sotalaivoja kuvaavat postimerkit. Varsio sanoi uskovansa, että hänellä on maailman suurin sotalaivapostimerkkikokoelma, lähes 3 500 merkkiä. Tuore tohtori uskoi, että hänen kokoelmassaan on 99,7 prosenttia kaikista maailmassa julkaistuista sotalaivapostimerkeistä. Entä ne puuttuvat 0,3 prosenttia, mitä ne ovat? En tiedä, mitä ne ovat. Mutta todennäköisesti minulta puuttuu joku, sanoi Varsio.

Kolme vuotta olen tehnyt tutkimusta. Taustalla on 35 vuotta keräämistä ja kolme vuotta tutkimista.

Väitöksen loppupäätelmä on, että postimerkkejä voidaan pitää merisotataidon kehittymistä kuvaavina dokumentteina.

Sotalaivapostimerkkejä on julkaissut peräti 250 maata tai aluetta. Mutta Suomi ei ole koskaan julkaissut yhtään postimerkkiä, jossa näkyisi edes vilahdukselta konevoimalla käyvä sotalaiva.

Ylipäätään Suomen posti ei ole juuri julkaissut Puolustusvoimia koskevia merkkejä lukuun ottamatta joitakin rauhanturvaamiseen liittyviä. "Onko se suomettumista, onko se jokin ihmeellinen politiikka vai mikä siihen vaikuttaa? Muumi-merkkejäkin on julkaistu 22 kertaa ja 47 erilaista."

Kai Varsion kokoelmaan kelpaavat vain sellaiset merkit, jossa sotalaiva on postimerkin hammastuksen sisäpuolella. Ja tämä ohjusvene jää hammastuksen ulkopuolelle, eikä kelpaa kokoelmaan. Harmi, sillä se ainoa suomalainen merkki, jossa melkein on suomalainen Hamina-luokan ohjusvene.

Suomalaisia sotalaivoja löytyy kyllä ulkomaiden postimerkeistä: São Tomé ja Príncipe, Puola, Kroatia ja Somalimaa ovat julkaisseet kuvia suomalaisista sotalaivoista. Merkkeihin ovat päässeet niin miinalaiva Pohjanmaa, Helsinki-luokan ohjusveneet kuin panssarilaiva Väinämöinen.

Postikortteja taas nähtiin, kun **Eero Ikonen** esitteli sukulaisensa **Joseph Alasen** (1885-1920) jugend-tyyppistä taidetta. Kiinnostavinta jääkärikerhon kannalta olivat postikortit, joissa oli mm. neljä jääkäriaiheista korttia.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

Joseph Alasen tuotantoon kuului mm. neljä jääkäri-aiheista postikorttia.

Rauhan ja tulevan esikaupunkiliitoksen vuosi Helsingissä

Helsinki 1945 – pääkaupunki ja rauha

Laura Kolbe, Samu Nyström ja
Jyrki Vesikansa

Minerva Kustannus Oy 2015

Laura Kolbe, Samu Nyström ja Jyrki Vesikansa ovat kirjoittaneet kiinnostavan ja Finlandia Kuvan arkistokuvilla hienosti kuvitetun teoksen siitä, millainen toisen maailmansodan päättymisen vuosi 1945 oli Helsingissä.

Jyrki Vesikansa kirjoittaa yhteiskunnan muuttumisesta sodan päätyttyä, kun

armeija oli kotiutettu ja tarvittiin nopeasti uusia asuntoja sekä rintamamiehille että Karjalan evakoille. Rauhan oloissa sota-ajan pula ja säännöstely yhä jatkuivat, niiden rinnalla uusi ilmiö oli asuntopula. Ensimmäiset sodanjälkeiset eduskuntavaalit muuttivat poliittista värikarttaa perusteellisesti.

Viimeisestä sodan ja ensimmäisestä rauhan vuodesta helsinkiläisten elämästä kirjoittaa Samu Nyström. Huoneenvuokralautakuntien tarkastajat valvoivat, miten hyvin kaupungin kotitaloudet noudattivat huone per asukas-sääntöä, ja kaupunkilaiset harrastivatkin huomattavaa luovuutta säännön tulkinnassa. Suurten ikäluokkien ajan ensimmäisen vuoden suosituin tapahtuma Messuhallissa oli Kodinperustamisnäyttely.

Laura Kolben artikkelin aiheena on Helsingin kunnallispolitiikan ja -hallinnon sekä kaupunkitilan sopeutuminen rauhan aikaan. Tylsästä hallintohistoriasta ei kuitenkaan ole kyse, vaan Helsinki valmistautui historiansa suurimpaan alueliitokseen, joka toteutui vuoden

1946 alussa. Silloin osaksi Helsinkiä tulivat muutaman vuosikymmenen ajan itsenäisinä kuntina toimineet Huopalahden, Oulunkylän ja Kulosaaren maalaiskunnat sekä Haagan kauppala. Myös Helsingin maalaiskunnan hallinnollisena keskuksena toiminut Malmi sekä lähes koko muukin nykyinen Pohjois- ja Itä-Helsinki liitettiin tuolloin Helsinkiin.

Suuri esikaupunkiliitos muutti Helsinkiä perusteellisesti. Ennen liitosta Helsinki päättyi Käpylään ja Ruskeasuolle, ja se oli sängen tiheästi asuttu eurooppalainen pääkaupunki. Esikaupunkiliitos kahdeksankertaisti kaupungin pinta-alan ja loi pohjan uusien esikaupunkien ja sittemmin lähiöiden rakentamiselle. Valtioneuvosto oli päättänyt jo 1920-luvulta lähtien valmistellusta esikaupunkiliitoksesta 5.10.1944 eli samana päivänä, kun valvontakomissio saapui sodan jälkeen Andrei Ždanovin johdolla Helsinkiin.

Eero Waronen

Kolmannen valtakunnan naissankarilentäjä

Kolmannen valtakunnan sankarilentäjä

Jackson Sophie: *Hanna Reitsch*

Minerva 2015, 325 sivua. Kuvitettu

Hanna Reitsch oli merkillinen henkilö. Hän onnistui tunkeutumaan maailmansotien välisessä hyvin miehisessä saksalaisessa ilmapiirissä lentäjäksi. Kansallissosialistiseksi muuttunut Saksa ryhtyi vahvaksi ilmailuvaltioksi ja käytti ilmailusaavutuksiaan PR-kampanjoinnissa. Hanna Reitsch sopi maailman parhaana naislentäjänä tämän kampanjan tähdeksi. Hän oli hyväuskoinen ja naiivi eikä ymmärtänyt, mitä hänen ympärillään tapahtui, vaikka joutui esimerkiksi keskelle juutalaisvainon kristalliyön

tapahtumia. Hänen kykynsä ymmärtää ihmisiä ei ollut lainkaan samalla tasolla kun lentokoneen käsittely.

Reitsch joutui hyvin vaativiin koe- ja muihin lentotehtäviin ja niistä johtuen hän joutui myös Hitlerin bunkkeriin diktaattorin viimeisinä päivinä. Se leimasi hänet aiheetta loppuiäkseen. Häntä epäiltiin ja vakoiltiin. Hän saavuttanut koskaan arvostettua asemaa, kuten vaikkapa Werner von Braun, joka oli suunnitellut Lontoota hävittäneet V-2-ohjukset, mutta otettiin asiantuntijaksi USA:han. Braun oli USA:ssa ihmisen kuuhen vieneen Saturnus-projektin avainhenkilö.

Jukka Knuuti

Unkarin vapaaehtoiset pyrkivät talvisotaan

Veli veljen puolesta Talvisota ja Unkari

Gábor Richly

Docendo Oy 2015

Kirjan aihe ei ole sotahistoriasta kiinnostuneille tuntematon ja perustietoja löytyy monista Talvisodan yleisteoksista. Nyt ilmestynyt Gábor Richlyn teos tuo kuitenkin aikaisempaa täydellisemmän kuvan heimoveljiemme suhtautumisesta loppusyksyn 1939 dramaattisiin tapahtumiin ja Talvisotaan, joka oli kirjaimellisesti Suomen elonjäämiskamppailu.

Kirjassa kerrotaan myös ylipäättänsä Suomen ja Unkarin kansojen lähentymisestä aikana, jolloin me Pohjolassa rakensimme nuorta itsenäisyyttämme samalla kun unkarilaiset olivat pahassa puristuksessa Trianonin rauhan raskaiden ehtojen jälkeen. Ystäviä naapurimaissa ei ollut ja unkarilaisten katkeruus oli syvä niin aluemenetysten kuin rajojen toiselle puolelle jääneiden kansalaisten vuoksi.

Suhtautuminen Saksaan näytteli keskeistä osaa Unkarin ulkopoliitikassa ja tilanne vielä mutkistui, kun Saksasta

oli 1938 tullut Unkarin rajanaapuri ja elokuun lopulla 1939 Neuvostoliiton sopimuskumppani. Suomeen kohdistunut myötätunnon aalto Talvisodan aikana ilmeni monilla tavoilla ja tuloksena oli 341 vapaaehtoisen muodostama joukko, joka lähti Budapestistä 7.helmikuuta 1940 kohti Jugoslaviaa ”hiihtoturisteina”, kulki esteittä Italian halki Ranskaan ja edelleen Englantiin, missä matka juuttui kolmeksi viikoksi, kunnes vapaaehtoiset pääsivät Norjaan ja Lapuulle joukko saapui 10.maaliskuuta 1940.

Koulutus jatkui Osasto Sisun puitteissa ja on paikallaan mainita, että unkarilainen vapaaehtoisjoukko esiintyi koko matkan ajan sotilaallisesti ja oli sellaista ainesta, josta olisi saattanut olla rintamalla hyötyä.

Kirja sisältää kolmen eri henkilön kirjoittamat kuvaukset joukon matkasta ja ne ovat todella mielenkiintoista luettavaa. Henkilökohtaisesti kirja toi mieleen muistoja kuudelta Unkarin vuodeltani, kun perheen ensimmäinen lääkäri oli entinen vapaaehtoinen László Manner ja poikamme kastoi rovasti Emil Koren, joka myös löytyy kirjan sivuilta. Richlyn kirjasta – oikeastaan tutkimuksesta - saa myös tietoa Unkarin aseavusta. Hankinnat Unkarista edustivat 2,2 % kaikista Talvisodan ulkomaisista hankinnoista. Gyula Kovácsin syöksyveneiden moottorit ja Boforsin lisenssitykit monet muistavatkin, mutta oli muutakin. Itse kävin 1980-luvulla kemian teollisuuden tehtaassa, jossa edelleen muistettiin sodanaikainen yhteistyö Valtion Ruuti- tehtaan kanssa. Kirjaa voi suositella niin sotahistoriasta kuin Unkarista kiinnostuneille lukijoille.

Kari J Talvitie

Porin prikaatille uusi historiateos

Porilaisten marssi Kuninkaan joukoista kansainväliseksi kouluttajaksi

Markku Iskanius

Porin prikaatin perinneyhdistys
2016. 336 sivua. Runsas kuvitus

Suomen suurin joukko-osasto, Porin prikaati sai äskettäin uunituoreen historiateoksen prikaatin 390-vuotispäivänä. ”PORILAISTEN MARSSI – Kuninkaan joukoista kansainväliseksi kouluttajaksi” on peräti 336-sivuinen arvoteles, jonka sivukoko on reilusti suurempi formaattia A4. Tauno Sutelan ja Antti Mikkolan kirjoittama prikaatin historiateos ”Kunnia, velvollisuus, tahto” julkaistiin 1985. Sen painos on jo loppunut.

Sotatieteiden tohtori, eversti (evp.) Markku Iskaniuksen kirjoittamassa teoksessa on myös laaja ja mielenkiintoinen kuvitus, johon on saatu paljon täyden-

nystä Ruotsista. Kirja kertoo prikaatin historiaa vuodesta 1626 nykyhetkeen saakka. Iskanius toteaa, että prikaatin historian alkujuuret menevät kuitenkin vuoteen 1581. Kansainvälisyys leimaa prikaattia tällä haavaa enemmän kuin mitään muuta joukko-osastoaamme.

Jos prikaati on hyvin kansainvälinen nyt, niin sitä se oli jo perustettaessakin, kun joukko-osasto (silloisella nimellään Kuninkaallinen Porin Rykmentti) lähti ensi töikseen 30-vuotiseen sotaan (1618 – 1648) Keski-Eurooppaan. Suomi oli valtakunnan itäinen osa, jossa sotaväenotto oli ankarampaa kuin emämaassa Ruotsissa. Esimerkiksi 30-vuotiseen sotaan lähti 24 000 – 27 000 suomalaista, joista 14 000 menehtyi taistelukentällä tai muutoin huonojen olosuhteiden uhrina.

Suomalaisia sotureita ylipäätään taisteli Ruotsin armeijassa sen suurvalta-aikana eli vuosina 1617 – 1721 hämmästyttävä määrä, arviolta peräti 170 000. 1600-luvun lopulla Suomen väkiluku oli vain noin 500 000.

Suurvalta-aikana täysi-ikäisistä miehistä kuoli liki kolmannes (!) sodissa. Esimerkiksi Porin rykmentistä menehtyi 1638 (30-vuotinen sota) Puolassa muutamassa kuukaudessa 911 miestä. Kuolinsyynä olivat kaatumisen ohella mm. rutto, puna- tai lavantauti ja pilkkukuume.

Prikaati on saanut arvoisensa historiateoksen!

Kari Nummila

Asemasotavaihe täynnä jännitteitä

Itärintamalta ei mitään uutta Asemasodasta välirauhaan

Paavo Rantanen

Atena Kustannus Oy 2015,
483 sivua

Uudessa kirjassaan Paavo Rantanen on tarttunut aiheeseen, johon sotiemme historian tutkimuksessa on kiinnitetty paljon vähemmän huomiota kuin jatkosodan ensimmäisiin kuukausiin tai dramaattiseen loppuvaiheeseen. Rintamalla tuona välirauhan runsaan kahden vuoden ajanjaksona oli suhteellisen hiljaista. Poliittisissa kulisissa sekä yhteiskunnassa ylipäätään tapahtui sitäkin enemmän.

Asemasotavaihe oli täynnä sisä- ja ulkopoliittisia jännitteitä, jotka panivat

sotilasjohdon ja valtiojohdon kovalle koetukselle. Elintarvikkeiden puute, rasitukset ja sodan epävarmuus koettelivat kansakunnan kestävyyttä. Vuoden 1942 kurimuksesta selviydyttiin realismiin ja sitkeyden avulla niin, että vuosi 1943 oli jo suhteellisen vakaa. Tämä antoi vahvan pohjan viimeisen sotavuoden ponnisteluille. Näitä tapahtumia Rantanen kuvaa kirjassaan elävällä ja mukaansa tempaavalla tavalla.

Ulkopolitiikan ja sotatoimien rinnalle Rantanen nostaa ajan kuvauksessaan toisenlaisenkin sankaritarinan siitä, miten köyhä Suomi ja sen kansalaiset kovia kokien jaksoivat ja kestivät koettelemukset, joita oli enemmän kuin tarpeeksi. Erityisen kiitoksen sodan lopputuloksesta Rantanen antaa Suomen kansalle, jonka sisäinen ryhti ei pettänyt

Paavo Rantasen kirja on asiantuntevaa ja hyödyllistä luettavaa kaikille viime sotiemme historiasta ja sen tapahtumataustoista kiinnostuneille. Ehkä myös niille Rantasen kritisoimille nykypolven nuorille ”myytinmurtajille”, jotka tutkimuksissaan ajan tapahtumia ja ilmiöitä kriittiseen valoon saattaessaan unohtavat peruskysymyksen ”miksi”: ”Miksi Suomi teki ratkaisujaan silloisten kokemusten ja tiedon pohjalta päämääränään isänmaan paras?”

Pertti Suominen

Koulutus suurvalta-armeijassa muuttui sotaretkeksi

Suomalaisena SS-miehenä itärintamalla

Jukka Kyösti, Synnöve From

Minerva, 2016. 240 s. kuvitettu

Suomalaisista SS-miehistä ilmestyy harvakseltaan kirjoja. Aikaisemmin ei asioista haluttu kirjoittaa, nyt alkavat muistelijat olla vähissä. Sain tuoreeltaan käsiini kolmen Saksassa olleen sotilaan päiväkirjojen pohjalta kootun muistelmateoksen. Nuorten kuopiolaismiesten Herkko Kososen, Osmo Kauppisen ja joensuulaisen Tapio Gröndahlin päiväkirjamerkinnot sekä suurelta osin ennen julkaisemattomat valokuvat piirtävät autenttisen oloista kuvaa suomalaisten SS-vapaaehtoisten Saksan matkasta. Matkasta, jonka tarkoituksena oli osallistua sen hetkisen nykyaikaisimman armeijan koulutukseen. Matka muuttui rankaksi sotaretkeksi itärintamalle.

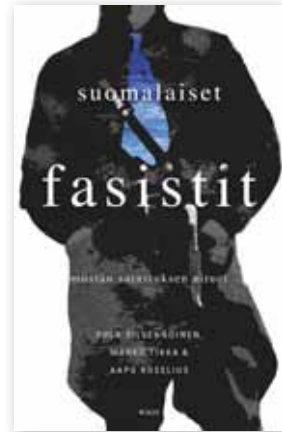
Kirja on hyvin koottu, tekijöillä on ollut päiväkirjojen lisäksi vankka asiantuntijaketju käytettävissään. Teos antaa hyvän yleiskuvan koko palvelusajasta sitoen tapahtumat suurempiin raameihin. Päiväkirjojen yksityiskohtaiset ja henkilökohtaiset tapahtumat luovat sisällön ytimen. Päiväkirjojen pohjalta tehty kirja, verrattuna elossa olevan henkilön minäkeskeisiin muistamisiin, antaa ylivoimaisen edun: kirja ei syöllisty henkilön itsekehuun ja oman osuuden ylikorostamiseen. Autenttisuus säilyy läpi koko kirjan.

Kirjan pääasiallisesti kertojaksi nousee Herkko Kosonen, jonka mukana on kiintoisaa palvella monikansallisessa joukossa rintamalla, yhteystoimistossa Berliinissä tai kotilomalla Suomessa. Kososen haave upseerin urasta toteutuu hänen saadessaan koulutuksen Tölzin upseerikoulussa. Kirjasta löytyi henkilökohtainen yllätyskin: Kosonen hyväksyttiin Suomeen paluunsa jälkeen Maasotakoulun 27. Kadettikursseille - samalle, jonka isäni kävi.

Kaikki kolme Saksaan lähtijää jäivät sotakentille. Onneksi heidän muistelmiansa kautta on mahdollisuus tutustua heidän kohtaloihinsa. Mikään historiikki kirja ei ole, mutta mielenkiintoinen ja niin autenttisen oloinen kuin enää vuosikymmenien jälkeen voi olla.

Ville Kaarnakari

Oliko fasismi uhka?

Suomalaiset fasisitit

Mustan sarastuksen airuet

Oula Silvennoinen, Marko Tikka, Aapo Roselius

WSOY 2016. 504 s.

Tutkijatrion kirja suomalaisesta fasismita on saanut hyvää mainosta. Puolustusministerimme mainittiin eräässä iltapäivälehdessä ihailevan terroria ja selityksenä taisi olla se, ettei Jussi Niinistö Lapuan liike-kuvahistoriassaan tarpeeksi tuominut liikkeen toimintaa. Fasismia on käsitelty tätä kirjaa käsitellessä jälkiviisaasti joko toisen maailmansodan loppuvaiheen näkökulmista tai liittäen siihen nykyisen kontrolloimatoman maahantulopolitiikan kritiikin.

Fasismi-käsittehen on hieman erikoinen. Sotienvälisenä aikana sillä tarkoitettiin johtajavaltaista ja kansallismielistä järjestelmää, tunnetuimpina esimerkeinään Mussolinin Italia ja Hitlerin kansallissosialistinen Saksa. 1970-luvulla fasismi ja fasisti olivat haukkumasanoja liian läheisiä itänaapurisuhteita arvosteleville.

Fasismi oli sotien välisenä aikana melko yleiseurooppalainen ilmiö. Fasistisia ja kansallissosialistisia liikkeitä toimi ympäri Eurooppaa. Suomessa lähtökohdista tällaisille liikkeille olivat eurooppalaisen esikuvan lisäksi itsenäisyyden

alkuvuosien epävarma tilanne ja rajan takaa soluttautuneiden kommunistien maanpetoksellinen toiminta jopa eduskuntatasolla eri peitepuolueiden turvin ja kommunistilakien säätämisen jälkeen sosialidemokraattien riveissä.

Suurempaa merkitystä fasismiin rinnastettavilla liikkeillä oli Akateemisella Karjala-Seuralla (AKS) (toisaalta oliko heimoaate varsinaisesti fasismia?), Lapuan liikkeellä ja sen aatteellisella seuraajalla Isänmaallisella Kansanliikkeellä (IKL) ja ehkä Vapaussodan Rintamamiesten Liitolla. Tämän lisäksi maassamme toimi lukuisia fasistisia ja kansallissosialistisia järjestöjä ja puolueita, mutta ne jäivät marginaalin asemaan. Yksittäiset henkilöt loivat melkoisia suunnitelmia olojen järjestämiseksi kansallissosialistisessa Suomessa, mutta kannatusta he eivät vaaleissa juurikaan saaneet.

On myös kritisoitu sitä, ettei tuomioita aikaisemmasta fasistisesta toiminnasta ole sotien jälkeen liiemmin jaettu. Eikä Suomen tilanne suuren itänaapurin vieressä verrattuna muihin vastaaviin valtioihin kerro sitä, että Suomen ratkaisu on ollut melko oikea. Sodan jälkeisessä poliittisessa tilanteessa ymmärrettävästi vaiettiin fasistisesta menneisyydestä. Yllättävää oli, että Suomen Kansanpuolueesta oli tarkoitus tehdä entisiä IKL:n ja AKS:n kannattajia kokoava puolue. Aatteen kannattajat kuitenkin hajaantuivat eri puolueisiin ja Kansanpuolueen rungon muodostivat entiset edistyspuoluelaiset..

Kirjoittajat moittivat aiempaa tutkimusta ja yleistä asennetta fasismin vähättelystä. Se, että kirja on saanut tiedotusvälineissä melko paljon huomiota, ei muuta sitä tosiseikkaa, että ainoa merkittävä avoimesti fasistinen puolue, IKL sai enimmilläänkin reilusti alle 10 % äänistä, muiden jäädessä lähes ilman kannatusta. Tämä kirja kohahduttaa lähinnä vain historiasta tietämättömiä, mikä ei nykyään ole harvinaista.

Pasi Pulju

Lammio ja "Airo"

Tuntematon tähti Jussi Jurkka

Lauri Meri

Otava 2015

Jussi Jurkka (1930 – 1982) oli yksi maamme tunnetuimmista näyttelijöistä. Suurelle yleisölle Jurkka tuli tunnetuksi kymmenistä elokuvarooleistaan. 1950-luvun lopulla hän meni ohi suosiossa jopa Tauno Palosta. Television tulo ja näyttelijälakko saivat aikaan elokuvien teon vähenemisen, joten varsinaista manttelinperijää Tauno Palolle ei Jurkasta koskaan tullut. Vuoden 1961 jälkeen hän näytteli ainoastaan muutamassa elokuvassa, joista päärooleja oli ainoastaan yksi.

Hänet muistetaan erityisesti kahdesta elokuvaroolista: Tuntemattoman sotilaan armeijan sääntöjä tiukasti tulkitsevasta, kaikkien kanssa kahnauksiin joutuvasta Lammioista ja Päämaja-elokuvan päämajoitusmestarista, jonka esikuva

oli A.F. Airo. Muutenkin Jurkka teki tunnetuimmat roolinsa näiden kahden elokuvan ohjaajien, Edvin Laineen ja Matti Kassilan komennossa.

Jurkka näytteli mieleenpainuvasti aatteellisen kentän eri laidan edustajia. Kontrastina näille kahdelle huolitellulle, lähes aristokraattiselle oikeistolaiselle upseerihahmolle olivat sosialistinen hurmosagitaattori Puntarpää Kassilan Punaisessa viivassa vuonna 1959 ja kommunisti Siukola Laineen Akselissa ja Elinassa vuonna 1970. Siukolan rooli näytti jo Jurkan nopean "ukkoutumisen" ja tämä vain korostui niin ikään Kassilan elokuvan Meiltähän tämä käy pontikankeittäjän roolissa. Ikävuosia Jurkalla oli tuolloin vasta hieman yli 40. Televisiossa Jurkka näytteli useita ikäistään vanhempien henkilöiden rooleja, voidaan puhua suorastaan "äijärooleista".

Päämaja-elokuvan kutsuvierasensioillan aikoihin liittyy eräs mielenkiintoinen kenraali Airoon liittyvä tapaus, joka ei ehkä ole ollut yleisesti tiedossa. Arvovaltainen vierasjoukko oli kutsuttu koolle kirjailija Ilmari Turjan kotiin. Siinä epävirallisessa tilaisuudessa tasavallan presidentti Urho Kekkonen olisi lupailut Airoille täyden kenraalin arvoa, mutta Airo olisi kieltäytynyt ottamasta vastaan juuri Kekkoselta tätä suunniteltua ylennystä. Kuten tiedämme, ei kyseistä ylennystä tullut Koivistonkaan aikana. Harmi vain, että lähdeviitteet puuttuvat.

Lauri Meren kirja on elämäkerta, joka ei kaihdakaan käsitellä kohdehenkilönsä elämän synkempiäkään vaiheita.

Pasi Pulju

Kun äidit hirttivät lapsensa ja itsensä

Lupaathan tappaa itsesi

Kansan perikato kolmannessa valtakunnassa 1945

Huber, Florian

Atena 2016. 303 sivua.

Olipa vaikuttava kirja parkkiintuneelle sotahistorian lukijalla. Äidit hirttivät lapsiaan ja sitten itsensä ennen pelätyn puna-armeijan saapumista. Berliinin filharmonikkojen viimeiseksi jääneen konsertin 12. huhtikuuta 1945 jälkeen Hitler-Jugendin pojat jakoivat ovella kaliumsyanidikapseleita. Itsemurhasta oli tullut arkipäiväinen asia.

Kymmenet tuhannet saksalaisen tappoivat paitsi itsensä myös perheensä. Itäalueilla pelättiin tappavia ja raiskaavia puna-armeijan sotilaita. Saksalaisilla on hyvä käsitys siitä, kuinka runsaat kolme vuotta aiemmin itään edenneet joukot olivat kohdelleet paitsi juutalaisia myös ukrainalaisia ja venäläisiä.

Lännessä eteneviä amerikkalaisia ja brittejä ei pelätty samalla tavalla. Mutta kansallissosialismiin syvästi uskoneiden ja sen varaan asemansa rakentaneiden maailma romahti Saksan kukistuuessa

niin täydellisesti, että kymmenet tuhannet päätyivät itsemurhaan.

Huberin kirja kuuluu osana siihen viime vuosina kummunneeseen kirjallisuuteen, jossa esitetään saksalaiset siviilit esitetään sodan uhreina. Miljoonat naiset ja lapset saivat yö toisensa jälkeen lymyt pommisuojaan ja puoli miljoonaa heistä kuoli. Samoin itäalueilta panneista ja karkotetuista useista miljoonista siviileistä kuoli puna-armeijan tappamina ja pakomatkan rasitukseen miljoonia.

Todella järkyttävä ja pysähdyttävä lukukokemus.

Jukka Knuuti

Kaikki mitä sinun pitää tietää Venäjästä

Suuri ja mahtava

Venäjä historian suomalaisille

Timo Vihavainen, Kari Ketola

Minerva 2015. 312 sivua. Kuvitettu.

Venäjä historian tuntija Timo Vihavainen ja idänkaupan veteraani Kari Ketola ovat tehneet kirjan Venäjästä, joka sopii jokaiselle suomalaiselle. Sanotaan, ettei Venäjää voi ymmärtää, siihen täytyy vain uskoa. Siitä huolimatta tämä kirja auttaa hiukan paremmin ymmärtämään Venäjää, mikä on hyvinkin tarpeellista näinä ankeina aikoina

Kirja aloitetaan Venäjän perustamisesta, missä Novgorodiin tulleilla ruotsalaisilla oli osuutensa jättiläisvaltioin historian aamussa. Kirja tekee tutuksi

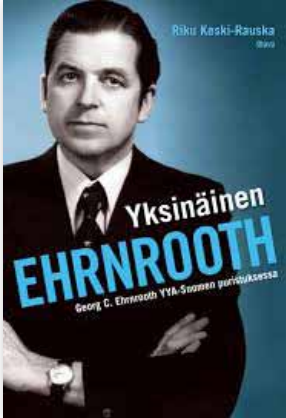
lukijalle kaikki Venäjä/Neuvostoliitto/Venäjä valtiat olivat he sitten tsaareja, NKP:n pääsihteereitä, pääministereitä tai presidenttejä.

Jos Venäjän kirjallisuuden klassikoiden lomittaminen maan historiaan lieenee Vihavaisen käsialaa niin talouden tapahtumat lieenee kuvannut Ketola. Molempien teksti on napakkaa ja mutkatonta.

Jos kirjan taitto yleensä houkuttelee lukijaa, niin "Suuressa ja mahtavassa" se onnistuu loistavasti. Värien käyttö ja runsas kuvitus lisättyinä selkeään lukujakoon tekee kirjasta suppean mutta sitäkin paremman hakuteoksen suuresta naapuristamme.

Jukka Knuuti

Itsepäinen Ehrnrooth

Yksinäinen Ehrnrooth

Georg C. Ehrnrooth YYA-Suomen puristuksessa

Riku Keski-Rauska

Otava 2015. 480 sivua.

Suomen marsalkka Mannerheimin kummipoika Georg C. Ehrnrooth (1926 – 2010) oli aikansa näkyvimpiä Kekkospoliitikoita. Eduskunnassa hän istui 1958 – 1979 ja 1983 – 1987 edustaen aluksi ruotsalaista kansanpuoluetta ja vuodesta 1973 perustuslaillisia. RKP:n aikana Ehrnrooth oli usein puolueen päälinjaa vastaan, kiistakysymyksinä mm. yöpakkaset, noottikriisi ja ennen kaikkea presidentti Kekkonen. Suhde Kekkoseen

kärjisty poikkeuslakikeskustelun aikana ja johti lopulta Ehrnroothin lähtemiseen omille teilleen juuri perustettuun Suomen perustuslailliseen kansanpuolueeseen (SPK), myöhemmiltä nimiltään perustuslaillinen kansanpuolue (PKP) ja perustuslaillinen oikeistopuolue (POP). Ehrnroothin ei tarvinnut kumarrella politiikassa ketään, sillä varakkaan suvun ansiosta toimeentulo ei ollut politiikasta riippuvaista ja suhteita oli myös liike-elämään.

Kekkos-kriittisyyden vuoksi Ehrnroothista tuli poliittinen sylkykoppi. Puheet sosialistisen järjestelmän ongelmista, presidentin valtaoikeuksien kaventamisesta, presidentin vaalin muuttamisesta suoraksi kansanvaaliksi ja Eurooppa-yhteistyön lisääntymisen puolesta saivat aikaan Ehrnroothin leimaamisen ulkopoliittisesti epäilyttäväksi, äärioikeistolaiseksi ja jopa fasistiksi.

Ehrnrooth pyrki yhteistyöhön sosialidemokraattien kanssa. Ideologisenä syyinä olivat kommunisminvastaisuus ja arvostus suoraselkäisiä demareita mm. Väinö Tanneria kohtaan. Vuonna 1978 perustuslaillisten presidenttiehdokas Ahti M. Salonen oli puoluetalustaan sosialidemokraatti ja seuraavissa vaaleissa Ehrnrooth liputti avoimesti Mauno Koiviston puolesta, joka tosin oli tuesta lähinnä kiusaantunut.

Perustuslailliselle puolueelle oli periaatteessa tilausta. Siitä oli tarkoitus tehdä oikeistolaisia Kekkospoliitikoita kokoava puolue, mutta se henkilöityi liikaa Ehrnroothiin. Muita näkyviä nimiä se ei riveihinsä juuri saanut. Lisäksi Georg C. sekoitettiin usein liike-elämän Ehrnrootheihin ja tältä pohjalta ei pääkaupunkiseudun protestipuolue ollut uskottava. Lisäksi maassa oli jo SMP ja kokoomuskin oli tuolloin ulkopoliittisessa paitsiossa. Yhden miehen valtaa vastustava puolue oli lopulta yhden miehen projekti. Kekkonen syrjään vetäytyminen ja viimeistään sosialistisen järjestelmän murtuminen tekivät koko puolueen tarpeettomaksi ja toiminta lakkasi vuoden 1991 vaalien jälkeen.

Yksinäinen Ehrnrooth on välillä turhankin perusteellinen elämäkerta suomalaisen politiikan oman tien kulkijasta ja ”työpaikkakiusatusta”. Sivulla 281 on oikeistopoliitikosta kertovaan kirjaan kiusallinen virhe. Panu Toivonen oli SPK:n (ei SKP:n) tuleva puoluesihteerin. SKP on aivan toinen puolue. Timo Juti –nimistä kansanedustajaa ei kokoomuksella liene koskaan ollut.

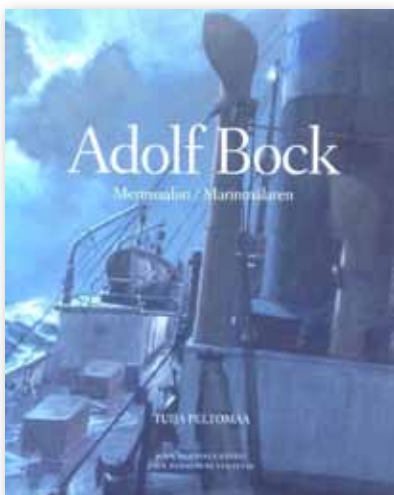
Pasi Pulju

Jääkäreiden paluu maalauksissa

Ilkka Virtanen kyseli edellisessä numerossa oheisesta maalauksesta: Meillä on Vaasan Sotaveteraanimuseossa tuo kuva A4-kokoisena painokuvana. Se on selvästi sisartyö Jääkärisäätiön omistamalle ja Tasavallan Presidentin linnassa olevalle Bockin maalaukselle. Kun kuvaa vertaa tapahtumasta otettuun valokuvaan, niin se esittää saattueen samaa (paapuurin) puolta kuin valokuvakin kun taas Jääkärisäätiön taulu on styyrpuurin puolelta. Samoin tässä kuvassa sekä Sampo että Arcturus ovat juhlaliputettuja kuten valokuvassakin, Jääkärisäätiön maalauksessa juhlalippuja ei ole. Onkohan Adolf mahdollisesti valokuvan nähtyään tehnyt siitä enemmän valokuvattua tilannetta muistuttavan?

Ja näin vastasi Ilkka Virtaselle tutkija Tuija Peltomaa: Kyllä tämä maalaus on minulle tuttu. Elleivät tilanteet ole muuttuneet, se lienee edelleen yksityiskokoelmassa Helsingissä. Maalauksen koko on tietojeni mukaan 89 x 58 cm. Se voi hyvinkin olla jopa suoraan valokuvan mukaan tai ainakin valokuvien avulla maalattu. Useimmiten Bock teki maalauksistaan rinnakkaisversioita omien aiempien töidensä pohjalta. Tässä mm. näkökulman muutos viittaa siihen, että apuna on ollut valokuvamateriaali. Tällä teoksella saattoi myös olla alusta alkaen tietty tilaaja. Nyt en enää muista, miten maalaus on tullut nykyiselle omistajalleen.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

Tuija Peltomaa on tehnyt kirjan Adolf Bockin laivatauluista.

Valokuva jäänmurtaja Sammon ja Arcturuksen saapumisesta Vaasaan 25. helmikuuta 1918.

Adolf Bockin maalaus jääkäreiden saapumisesta. Hän maalasi kuvan 1938. Maalaus on tasavallan presidentin linnassa.

Tässä on Bockin toinen maalaus jääkäreiden paluusta Vaasaan. Taulu on helsinkiläisessä yksityiskodissa.

JÄSENPALVELUN MYYTÄVÄT TUOTTEET

	Hinta		Hinta
Kortit		Jägarens väg	3,00
Uudistettu jääkärilippu	1,00	Jääkärien elämäntyö – Itsenäisyyden	
Jääkärilippukortti	1,00	puolesta, julkaisu (Kielet: suomi, ruotsi,	
Jääkärilippukortti 2-os. + kuori	1,50	saksa, englantia ja latvia)	10,00
Jääkärikunniamerkki	1,00	Hopeiset 27-kalvosinnapit	150,00
Jääkärien tulo Vaasaan	1,00	Hopeinen 27-riipus ketjulla	150,00
Onnittelukortti jääkärimerkillä + kuori	1,00	Kirjeensulkijamerkki, (arkki sis 50 kpl)	2,50
Pakettikortti jääkärimerkillä	0,50	Kynttilä, Jääkärimerkillä	8,00
Rovaniemen jääkäripatsas	0,20	Puukko Jääkärimerkillä	50,00
Skangal-Mangal tiellä + kuori	0,50	Suomen Jääkärien elämäkerrasto,	
Suomen Jääkärit	1,00	I täydosa 1957	5,00
Turun jääkäripatsas	0,20	Ur Jägarnas levand och gärning	5,00
Vaasan jääkäripatsas	0,20	VHS Jääkärien tie I-III	15,00
Wasserturm	0,20		
Adressit		Vain jäsenille	
Ilman tekstiä	10,00	Perinneyhdistyksen jäsenmerkki	12,00
Kansliasta kiirjoitettuna/toimitettuna	12,00	Erillisillä hakemuksilla myynnissä	
Laajempi tekstaus	13,00	Jääkäripenoismerkki	80,00
Muut tuotteet		Jääkärihautamerkki	80,00
CD Jääkärien morsian, kesto 22 min	10,00		
CD-ROM Virtuaalijääkärit	25,00		
Fallna för friheten -medalj	8,50		

Tilaukset Jääkärikansliasta:

Pohjoisranta 20 A 3, 00170 HELSINKI
Puh. (09)135 1009, 050 377 8845 (myös tekstiviestit)
s-posti: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Toimitamme tuotteet kerran viikossa.

Hintoihin lisätään postikulut.
Yhteydenotot: jaakarikanslia@kolumbus.fi

PAROLE

www.jp27.fi

Päätoimittaja – Chefredaktör

Jukka Knuuti
040 753 2751
jukka.knuuti@gmail.com
Taitto Kirsi Rasinen

Lehti ilmestyy 4 numeroa vuodessa
2016: maaliskuu-, kesä-, syys- ja joulukuun alussa. Hinta 20 €/vsk
4 numeroa i året, 20 €/årg

Toimitusneuvosto – Redaktionsråd

Asko Kilpinen
Kari J. Talvitie
Kari Nummila

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande

Pennanen Jukka

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Fagernäs Peter

Asiamies- Ombudsman

Eklin Jukka

Jäsenet – Medlemmar

Annala Jari
Heiskanen Kari
Hägglund Gustav
Kilpinen Asko
Kuljukka Antti
Lindberg Jarmo
Manninen Ohto
Sihvo Sami

JP27:n PERINNEYHDISTYS ry

FÖRENINGEN JB27:s TRADITIONER rf

Hallitus – Styrelse

Puheenjohtaja – Ordförande

Laatikainen Pertti

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Hakkarainen Arno

Sihteeri – Sekreterare

Kiiski Tiina

Jäsenet – Medlemmar

Aherto Markku
Ehrnrooth Martti
Hakkarainen Arno
Iisakkala Ari-Ilmari
Ignatius Jorma
Valtonen Vesa
Wolf Martin

KANSLIA: Auki ma–to 10–14 Pohjoisranta 20 A, 00170 HELSINKI

KANSLI: Öppet må–tors 10–14 Norra Kajen 20 A, 00170 HELSINGFORS

Puhelin/telefax 09-1351009 telefon/telefax, gsm 050-377 8845, email: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Kanslian puhelimat ovat ”avoinna” kanslian aukioloaikoina. Muulloin voi jättää viestin tai lähettää tekstiviestin.

Jääkäri-rykmentin lippu. Jääkäri-rykmentin syntymäpäivä on 17. maaliskuuta 1916, kun jääkäreiden kouluttaja majuri Maximilian Bayer julisti pataljoonan tykistön perustetuksi. Jääkäri-rykmentin historiassa on aukko vuodesta 1933 vuoteen 1957. Jääkäri-rykmentti palasi henkiin, kun 1.1.1957 Panssariprikaatin patteristo sai nimen Jääkäripatteristo. Jääkäripatteristo muutettiin Jääkäri-rykmentiksi 1990. Jääkäri-rykmentin kotipaikka oli pitkään Hämeenlinna kunnes yksikkö siirtyi Parolannummelle 1982.

